

OLIVIER TRUC

**VLČÍ
ÚŽINA**

panteon

OLIVIER TRUC

**VLČÍ
ÚŽINA**

OLIVIER TRUC

**VLČÍ
ÚŽINA**

panteon

Z francouzského originálu
Le Déroit du loup
Éditions Métailié, Paris 2014

Copyright © Olivier Truc 2014

Published by arrangement with Hedlund Literary Agency, Sweden

Copyright © 2016 by Panteon

Cover © 2016 by Emil Křížka

Translation © Katarína Hornáčková 2016

Panteon, Národní 21, 110 00 Praha

www.knihypanteon.cz | www.facebook.com/knihypanteon

Přeložila: Katarína Hornáčková

Návrh obálky: Emil Křížka

Sazba: DTP Panteon

Printed in Czechia.

ISBN 978-80-87697-53-5

Laponsko

„Další, další špatná noc, proč vlastně píšu další, jako kdyby ty ostatní za něco stály. Přidušený. Někdo mi tiskne na držku polštář. Svinstvo. Noční můra. Topím se, zas. Mám chuť se vším skoncovat. Jako ty jiné noci. Spása, zas když vyjdu ven na kamení. Jen chiméra, ale na vzduchu. Musíš být narušený jako já, abys tady přežil. Vzduch, více vzduchu, jsem opilý z prázdna, namol z kyslíku, plíce, výdech, nádech, závrať. Tak je to lepší. A vy, vypadněte! Jděte do háje! Vypadněte, mé noci patří jenom mně, je to jasný? Můžu si hodit mašli a už mě nedostanete. Hodit si mašli, odrovnat se, že jo. Ne, to ne, slíbil jsem to. Že se neodrovnám. Slíbil jsem to. Slib. Pohlazení. A ona, kde je ona? Kde jsi? Je mi tak špatně, tak strašně se bojím. Proč jsem to jen slíbil?“

1

Čtvrtek 22. dubna

Východ slunce: 3.31, západ slunce: 21.15

17 hodin 44 minut slunečního svitu

VIČÍ průliv, Norské Laponsko, 10.45

Už více než hodinu se většina mužů pořád skrývala. Někteří se ukrývali ještě mnohem déle. Na obou březích vzdálených pět set metrů trpělivě čekali na strategických místech. Ti, co číhali na Kvaløye, Velrybím ostrově, drželi hlídku už od včerejšího večera. Tam nahoře scéně už dlouho kralovalo slunce. Podřimovat nešlo. Nedalo se ani hnout, aniž by byl člověk spatřen. Teď uprostřed dubna světlo vnucovalo svou přítomnost i za hluboké noci. Ale nikdo ještě o noci nemluvil. Byli ve střehu, trpělivě čekali na signál. Stejně nehnutý postoj zaujímala hnědá postava ležící v člunu. Hmyzu poletujícího kolem nich si muži nevšímali. Měli ošlehané tváře lidí brázdících tundru a téměř nemrkali, aby jim neunikl sebemenší pohyb. Někteří pokuřovali, aby zažehnali nudu, příliš daleko, než aby je prozradil zápach, a pouze když se předem ujistili o směru větru. Další popíjeli kávu z termosky. Pojídali přitom plátky sušeného sobího masa, četli poslední zprávy na mobilu, koukali se na vi-

dea na Youtube, v jednom uchu sluchátko, druhé nastražené. Erik Steggo ležel v člunu a pozoroval nebe. Mladíkovi začínalo být teplo, znamená, že za chvíli bude horko nesnesitelné. Teplota přitom nedosahovala víc než tří, čtyř stupňů, ale vrstvy oblečení ho udržovaly v teple. Břeh byl ještě pokrytý vrstvou sněhu, i když obleva už začala. Bílá barva vládla taky na sněhem zavátých kopcích. Když se pomalu trochu pootočil, viděl je. Erik poznával tolikrát prošlapané stezky. Pomyslel na to, že si sundá jednu vrstvu oblečení, ale zároveň ho zaplavila příjemná otupělost. Už jen zurčení vody ho osvěžovalo, šumění vln jej udržovalo čilého. Člun kotvil na břehu pevniny, směrem na jih. I když to ze svého místa nemohl vidět, představoval si Erik posvátnou skálu tyčící se k nebi na druhém břehu. Generace mužů se tam v minulosti modlily před akcí, na kterou se Erik a jeho druhové právě chystali. Rizika znali. Věděli, jak se jim vyhnout. Ne vždy se to povedlo. Mladík v plavidle neměl čas tam přinést obětní minci. Požádal Juvu, aby se o to postaral. Juva to slíbil. Takový slib byl důležitý. Hluk se přibližoval. Jedna skupina se oddělila. Vydala se jeho směrem. Erik se v člunu přikrčil. Několik desítek metrů od něj cítil nervózní funění, chrastění oblázků. Ale funění se teď nepřibližovalo. Uklidnilo se, pořád bylo silné, ale klidnější. Erika z toho falešného poplachu zalil pot. Zhluboka dýchal. Zapomněl na těžké funění a myšlenkami opět zabloudil k obětní skále a svému daru. Erik tomu moc nevěřil. Ale měl rád poezii těchto mystických míst. Anneli, jen ona sama dokázala otevřít jeho duši této skryté kráse. Taky pro ni, pro dva je potřeba dnes uspět. Opět se pokusil soustředit. Nemohl se nadzvednout, aby se podíval, ale rostoucí napětí naznačovalo, že už se blíží ta správná chvíle. Skoro u něj se na oblázkovém břehu srocovalo na pět set sobů, spásali, co se dalo, hledali řasy nasáklé solí, co chvíli zvedli hlavu směrem k protějšímu břehu ostrova

Kvaløya. Z velkého ostrova, který byl jejich konečným cílem, k nim severní vítr z Barentsova moře přinášel závan trávy. Nebyla to ještě výživná tráva z června. Ale po šesti měsících tvrdé diety sestávající z lišejníku zapadaného sněhem to bylo pro toto stádo neodolatelné volání. Zvířata byla nervózní, netrpělivá. Příliš netrpělivá. Samice se otelí, až budou na druhém břehu. Způsobí to napětí s obyvateli města, jako každý rok. Ale vůdčí sobi vědí, co je na druhé straně čeká. Nejzkušenější byl Juvuv bílý sob. Bezpochyby vydá signál k pohybu on. Byla to známka stáří, že způsobil tento migrační předvoj o několik týdnů dřív? Ale zase je pravda, že pastviny podél migračních stezek nebyly dobré a nutily bílého soba a další jít kupředu. Instinktivně cítili, že se něco stane. Pastevci je jen musí následovat. Takový byl zákon *viddy*, pustých náhorních plošin Laponska. Erik pocítoval napětí sobů, ani je nemusel vidět. Jejich prorývavé funění mu rezonovalo v ušních bubínkách. Ozvěna jejich kopyt podkluzujících na vlhkých oblázcích ho informovala víc než dobře. I když viděl jen nebe nad sebou, stejně tak dobře si dokázal Erik jednoho po druhém představit ukryté muže, kteří skrývali svou nervozitu pod maskou netečnosti. Stejně jako on věděli, že se nesmí nic pokazit. Nemohli si to dovolit. Ne teď. Jediný pohyb a celý den práce přijde vniveč. V tom lepším případě. Nejhorší scénář si ani nechtěl představovat. Znovu se ponořil do myšlenek. Když ležel delší dobu na zádech, začal si Erik říkat, co by se asi stalo, kdyby ochrнул. Vzpomínka na divoké mládí, kdy s partou nerespektovali nic a nikoho. Jako velmi mladý si tyto otázky nikdy nekladl. Ale věděl, proč ho napadlo to ochrnutí, to kvůli strýci, který zůstal ochrnutý po nehodě na skútru, když jednoho večera za tuhé zimy musel jít hledat soby, co zabloudili na špatnou pastvinu. Banální tragédie ve *viddě*. A přece ho to hodně zasáhlo, protože právě jemu vděčil za to, že uměl sněžný skútr dokonale řídit. Strýc kamarád, se kterým

se taky naučil kouřit, cigaretu ukrytou uvnitř dlaně, jako skutečný pastevec. Ale teď, v jednadvaceti letech, byl Erik mužem. Když se seznámil s Anneli, uklidnil se. K překvapení jeho přátel, kteří bouřliví zůstali. K jeho vlastnímu překvapení. Vedle té úžasné ženy dospěl rychleji. Stejným způsobem ho to zasáhlo, když se poprvé opil. Byl otřesený. Nemocný. Plný hanby. Už nikdy se pak nenapil. Už nikdy se pak nemohl obejít bez Anneli. Vše nebo nic. Annelina slova ho zasáhla stejnou silou. Když mluvila, pronikala jím celá krása světa. Jakoby její slova vycházela z oblak. Byla stejně tak neposkvrněně bílá, plná nadýchané něhy. Častokrát si její slova opakoval. A usmíval se nad vlastní neobratností. Z jeho úst slova vycházela disciplinovaně v řadě, jako vojáci, ale bez chuti. Stejně slabiky vyslovené ústy Anneli se rozletěly nahoru a ve svém tanci uchvacovaly mysl. Lidi se zastavovali, aby si ji poslechli. Bůh ví, že byla krásná. Ale její slova byla úchvatná.

Najednou zapomněl na Anneli. Pocítil, že se věci daly do pohybu. Bílý sob se rozhodl. Zvíře s majestátními parohy se právě vrhlo do vody, a jak se předpokládalo, ostatní je měli následovat. Potrvá to, ale ani ti nejmladší sobi nebudou moc váhat. Jejich srst tvořená dutými chlupy jim pomůže plavat. Když drkotání oblázků utichlo, Erik konečně nadzvedl hlavu a pozoroval průběh procesu. Sobi ho už nemohli vidět, soustředěně plavali ke druhému břehu ve dlouhé řadě připomínající hrot šípů. Kolem byl klid. Muži se skrývali. V dálce Erik viděl most mezi pevninou a ostrovem Kvaløya. Ještě trochu nadzvedl hlavu a uviděl skálu, kam Juva položil obětinu. Jak ho zná, tak tam určitě nechal jen jednu korunu. Pastevci zůstávali nadále neviditelní. Najednou Erik pocítil jakýsi neklid uvnitř stáda. Něco se dělo. Erik se ještě víc nadzvedl. Když se podíval na protější břeh, stáhlo se mu hrdlo. Nevěřil vlastním očím. Na zlomek vteřiny si říkal, že to nemůže být pravda. Ale ihned

si uvědomil, co se děje a vrhl se dozadu, aby nastartoval člun. Teď už je jedno, že ho sobi spatří. Sobi v čele stáda neplavali k protějšímu břehu, místo toho se začali točit dokola uprostřed průlivu. Smrtné kolečko. Čím víc sobů začne plavat takhle v kruhu, tím bude vytvořený vír silnější. A tím víc sobů to do víru může vtáhnout a utopí se. Na obou březích se teď ze všech stran začali vynořovat muži. Další čluny byly na cestě. Erik byl nejbližší, takže věděl, že bylo na něm rozrazit ten pekelný kruh, rozehnat soby a zamezit víru. Voda ho šlehala do obličeje. Už viděl pár zoufalých mladých a slabých sobů, jak nestíhají popadat dech, táhne je to do středu víru a stahuje ke dnu. Když dorazil k souvislé mase vyděšených sobů, Erik skoro ani nezačal brzdil, bylo potřeba rozrazit za každou cenu ten kruh, rozehnat zvířata, musel se chytnout, tak silně to s člunem cloumalo, bělavá vodní pěna se mísila se zpěněnými slinami ze sobích tlam. Erik pokřikoval, pořád jel kupředu, tu a tam dostával rány, tak silně jím zmítaly čím dál tím silnější vlny. Zachytil vyděšené pohledy sobů, kteří do člunu naráželi. Pastervec spatřil Juvova bílého soba. Po dlouhém boji s proudem vypadal vyčerpaně. Další sobi šli s chroptivým funěním ke dnu. Člun se houpal, ale Erik viděl, že někteří sobi se už vzdalují. Část stáda se vydala zpátky. Uklouzl a hlavou narazil o bok člunu. Cítil, že mu teče krev. Asi dvě sekundy zůstal omráčen, člunem to nebezpečně zmítalo. Měl pocit, že je uprostřed bouře, i když pár desítek metrů od něj byla voda klidná a nebe téměř jasné. Erik se pokusil vstát, zhasnul mu motor, znovu ho nahodil, rukou si utíral krev, která ho oslepovala, slyšel křik pastervců ze břehu, viděl blížící se pastervece ve člunech, jak na něj dělají posunky, sobi chrčeli, naráželi do jeho člunu, ze samé hrůzy necitliví k bolesti, paroží se jim lámalo, jak jím do sebe naráželi, vlny bičovaly člun, ten nabíral vodu, Erik byl teď skoro uprostřed víru. Dva soby to stáhlo ke člunu, narazili do něj plnou silou

a paroží se jim zapletlo do lanoví visícího přes okraj člunu. Zuřivě potřásali hlavou, aby lana setřáslí. Erik přepadl do vody. Než ho definitivně pohltil rozbouřený proud, posledním pohledem zachytil jeden bílý nadýchaný obláček.

2

Hammerfest, 16.35.

Nils Sormi vystavoval spokojený obličej paprskům slunce. Uprostřed své obvyklé party potápěčů a dalších trůnil jako nějaký paša. Někteří ho přišli poplácat po ramenou. Před několika dny z ničeho nic koupil kompletní barový pult, aby dovybavil terasu vyhlášeného baru, kam chodil s oblibou relaxovat. A ukazovat se. Bar nechal přivést helikoptérou.

Podnik Black Aurora byl otevřen před pár lety. Spočíval na kraji útesu nad Hammerfestem, na západním břehu Velrybího ostrova. Před ním se zářivé moře snoubilo se zasněženými pahorky hor. Naproti bylo vidět centrum města a přístav. Odtud vedla pobřežní cesta podél zálivu až k malému ostrůvku s hangáry a skladišti ropy. Větší část města byla takhle nahuštěná na území širokém několik stovek metrů podél pobřeží, zaklíněná mezi mořem a horami.

Koncem druhé světové války byl Hammerfest kompletně zničený ustupujícími Němci. Nebylo to město oplývající dech beroucí krásou, to opravdu ne. Ale jeho poloha na úplném severu Evropy u Severního ledového oceánu mu dodávala jistou tajuplnost a dobrodružné fluidum a ty táhly ještě jistěji.

Za zálivem, dál za horizontem, cesta mizela v podzemí a opět pokračovala na umělém ostrově Melkøya vybudovaném kvůli továrně na zpracování plynu z ložiska Snø-Hvit na otevřeném moři. Povedený nápad pojmenovat ložisko Sněhurka. Dva komíny rafinerie usilovně chrlily plameny.

Nils zavřel oči, pod příkrývkou přehozenou přes nohy ho nenápadně laskala Elenor. Přišel k nim nějaký stín a postavil se rovnou před něj.

„Nils, ten barový pult... Jseš fakt blázen. To je bomba! Jen ty jseš schopnej něčeho takovýho.“

„Můžeš mi přestat stínit,“ odpověděl Nils s výmluvným gestem.

Pochlebovač s plechovkou piva Mack v ruce odešel a zřítíl se do křesílka, pořád v úžasu. Vzduch byl svěží, ale jako obvykle koncem zimy, několik stupňů nad nulou a paprsek slunce stáčily na to, aby zavládla jarní nálada. Otočil se k Elenor, jeho Švédce. Položil svou ruku na její a zarazil její laskání. Elenor, jeho pozlacená krasavice. Všichni po ní byli jak diví. S ženskou jako ona něco znamenal. Už být v Norsku potápěč v ropném průmyslu vzbuzovalo patřičný respekt, i když ve Švédsku byli Norové pořád za venkovany. Přiblížil se další stín.

„Tak jak dlouho máš teď volno?“

„Zítřka jdu zase do práce.“

„A kam pojeděš?“

„Tam, kam mi řeknou, ať jedu.“

„Na plošinu?“

Nils si dal načas, sundal si sluneční brýle, pomalu si prohrábl černé vlasy ostříhané na ježka. Elenor vytáhla ruku zpod příkrývky a položila ji na hrud svého muže, plná obdivu a obav, jako pokaždé, když mluvil o své práci a odkazoval tak ostatní k jejich smutnému údělu. Ta ženská byla trhlá. Machové, to jí

ve Stockholmu chybělo. Zdálo se, že z jeho arogance doslova roztává. Nils se na stín podíval.

„Proč, myslíš si, že máš na to, abys jel se mnou jako můj parták?“

Stín se otočil na patě. Elenor ho přes košili štípla do bradavky. Líbilo se jí to. Když sem on a jeho parta potápěčů zavítali, vždy s sebou přitáhli dav mladých, chlapů i ženských, kteří se k nim snažili vetřít. Několik potápěčů zůstávalo sedět bokem. Před chvílí se vrátili ze špatné mise. Poznal to podle ještě strnulých obličejů. A podle toho, jak do sebe lili alkohol. První dny odpočinku jsou vždy takové. Nils ucítil v kapse zavibrovaní a vytáhl telefon. Leif Moe, jeden ze supervizorů společnosti *Arctic Diving*, pro kterou dělal. Jedním pohybem pánve značícím nesouhlas se Elenor zvedla a začala sama vyzývavě tančit. Nils viděl, jak na ni ostatní chlapi civí, ale když se pomalu zvedl, odvrátili zrak. Ignoroval Elenor, která se mu pověsila na krk a políbila ho a pokračoval směrem na parkoviště, aby mohl v klidu mluvit.

„Volala nám policie. Potřebují potápěče, aby vylovil jednoho utopeného chlápka. Firma neřekla ne.“

„No a?“

„Za všechny ty případy, kdy přivřeli oči nad vašimi průšvihy, jim to dlužíme.“

„Fakt mě vytáčíte, jsem s přítelkyní v Black Auroře.“

„Jseš jedinej volnej a ve stavu se potápět. Ostatní jsou buď na výpravě, nebo se z ní právě vrátili.“

„Do háje. Kolik to hodí, tenhle výlet?“

„Vyzvedneme tě. Zůstaň na místě.“

Nils položil. Stejně ho to začínalo štvát. Protáhl se, znova se podíval na nádhernou krajinu, která se před ním rozprostírala. Ještě zasněžené hory zakrývaly celý horizont. Na terase se

kolem Elenor shlukovali čumící chlapi, ta pozvedala skleničku, zatímco se pořád natřásala.

„Musím jít.“

„Ale ne, vždyť se právě začínáme bavit!“

„Naléhavá záležitost. Jestli chceš, můžeš zůstat. Na, vezmi si klíče.“

„Štveš mě, jen kvůli tobě jedu ze Stockholmu sem na konec světa a ty se vypaříš, to si ze mě děláš legraci nebo co?“

Nasadila svůj trucovitý výraz kategorie „semetrika“. Založila si ruce na prsou, což k velké radosti ostatních pozvedlo její poprsí a zasypala ho výčitkami. Její hlas brzy přehlušil hukot helikoptéry přistávající na parkovišti Black Aurory za ohromného přihlížení všech kromě potápěčů. Nils položil Elenor prst na ústa. Vraždila ho pohledem, ale vzala ho už méně našťvaně za ruku, v očích hrdost, když do vrtulníku Super Puma nastupoval.

Zakrátko už přistával na jihu malého ostrova. Když přijížděli ke břehu Vlčího průlivu, Nils si nasadil kyslíkové bomby. Potápěč zvedl zrak na laponské pastevece, kteří se se zasmušilým výrazem drželi opodál. Několik sobích mršin už vytáhli na břeh. Slunce se právě probudilo, světla bude dost. Nils se rozhodl nečekat na policii. Jeden sobař mu ukázal místo, kde pastevec zmizel. Proud ho příliš nestrhával. Nils ani ne za hodinu našel tělo. S velkým úsilím ho vytáhl na břeh a sundal si kyslíkové bomby. Na opačném břehu pasteveci diskutovali s policií, která konečně dorazila. Když spatřili Nilse, celá skupina nasedla do aut a jela za ním na druhý břeh. Nils otočil pastevcovo tělo. Zvedl se mu žaludek. Auta se blížila, s policií v čele. Potápěč poodešel dva kroky a vyzvracel se, u konce s dechem. Nikdo ho nevaroval. Erik. Právě vytáhl na břeh svého kamaráda z dětství. Našťvaně nakopl kámen. Jak jen mohli? Utřel si ústa rukávem neoprenové kombinézy a vrátil se k tělu, bylo mu

pořád špatně. Nikdo ho neviděl. Díval se na Erika a nevěděl, co má dělat. V hlavě se mu míhalo příliš mnoho obrazů. Teď už přicházela policie, za nimi skupina laponských pastevců. Jeden z nich jim nadával. Byl opilý. Ostatní si ho nevsímali. Opilec policistům vyčítal, že tam nebyli, když sobi plavali přes úžinu. Nils poznal policistu v tmavě modré uniformě. Doprovázela ho mladá blondatá kolegyně, poměrně hezká. Pomyslel si, že ten hajzl Nango se určitě pokusil dostat ji do postele. Nils se ani nepokoušel o úsměv.

„Díky Nilsí,“ poděkoval mu Klemet Nango, když přistoupil k tělu.

„Co se stalo?“ zeptal se potápěč.

Kolem nich se shromažďovali Laponci. Z dálky se blížila sanitka. Jeden pastevec popošel kupředu, toho taky znal už dlouho. Juva Sikku. Vysvětlil mu, co se přihodilo.

„Můj bílej sob se taky utopil,“ dodal Juva. „Co si jen bez něj počnu?“

Nilsovi to bylo fuk. Mladou policistku očividně šokovalo, že Juva Sikku oplakává svého soba.

„Myslíš, že teď je na to vhodná chvíle?“

Sikku se na ni bezvýrazně podíval.

„Je ti jasný, co to je, takový vůdce sobího stáda?“ Odplivl si na zem a skupinu opustil. Vedle se opilý Laponec rozmachoval kolem Klemeta.

„Banda neschopnejch fízlů, vždy dorazíte až po bitvě. Sobi policie! Nejste k ničemu! Akorát tak dobrý na kontrolování skůtrů. Měli jste tady bejt, to vy jste ho zabili. To vy, to vy!“

Klemet se začínal rozčilovat. Nils se otočil k policistce.

„Už s ním děláte dlouho?“

„Nina Nansenová,“ řekla a podala mu ruku. „Přišla jsem k hlídce H9 nedávno. Ostatně k policii taky. Je to moje první místo po škole.“

Nils jen pokýval hlavou. Policistka pokračovala.

„Je hrozné, co se stalo tomu pastevci. Nevěděla jsem, že to může být tak nebezpečné.“

„Jestli chcete skutečný nebezpečí, zkuste se jít potápět k ropným vrtům.“

Nina se na něj ošklivě zakabonila. Viděl, že se ovládá, aby mu neodsekla. Ale zůstala zticha. Očividně ublížená. Kašlal na to. Málo lidí vědělo, jak se chovat před chlapy, kteří jako on riskují každodenně život. Jedna ohromená ženská navíc.

„Musím už jít, čekají na mě.“

Naposledy se podíval na Erikovo tělo, odnášeli ho záchranáři. Klemet si povídal se sobaři, zády otočený k pastevci, který se kolem něj potácel a pořád mu nadával. Nils zvedl své vybavení a odnesl ho do vrtulníku. Vrtule se roztočila. Klemet k němu přistoupil, v závěsu za ním opilý Laponec řvoucí nádvky zanikající v hukotu vrtule.

„Pořád se ti líbí u policie?“ vykřikl na něj urážlivým tónem Nils.

Klemet se na něj dlouze díval, zatímco si Nils zapínal bezpečnostní pás. Pak ukázal prstem na jeho neopren.

„Tady to vypadá jako zvratky,“ zakřičel na něj zase Klemet. „A taky to tak smrdí.“

Helikoptéra vzlétla. Klemet se vzdaloval, Nilsův pohled zabodnutý v zádech.

21.20, údolí Vlčí úžiny

„Rozhodně máš co zlepšovat,“ řekla Nina, když se podívala do fotoaparátu.

„Ukážu ti, jak se používá stabilizátor.“

Klemet řídil pick-up hlídky H9 sobí policie a tvářil se nepřístupně. Nina pochopila, že ho asi pořádně vytočila ta scéna ve Vlčí úžině. Pozdní hodina tomu nepřidala. A Klemetova uzavřená povaha už vůbec ne.

„Věř mi, málem jsem na toho opilce vytáhl pouta.“

„Ten by si je tedy zasloužil, a ne že ne.“

Klemet nemohl vidět, jak se potutelně usmívá. Zároveň však věděla, že Klemet a další kolegové chovali bolestnou vzpomínku na službu v malých komisařstvích na dalekém severu. Tam bylo někdy potřeba zakročit, třeba sám, v opileckých šarvátkách, které často končily drsně. Nástup k sobí policii pro ně představoval vydechnutí v kariéře pod velkým tlakem. Poté, co si mnozí z nich prošli kolonkou nervového zhroucení.

„Viděl jsi u břehu tu velkou špičatou skálu s předměty, co vypadaly jako obětiny? Něco takového jsem nikdy neviděla.“

Otočila se ke Klemetovi, ten se pořád tvářil nasupeně. To

ho přejde. Slunce právě zapadlo, ale pořád bylo světlo. V této roční době se tělu zachtělo odpočívat až příliš pozdě, a únava se tak hromadila. Nina si na to nestěžovala. Vyrostla na jihu Norska a tam byl tento fenomén neznámý. Doposud si uvědomovala jen jeho dobré stránky. Klemet prudce zabrzdil. Pod nimi, pod úrovní silnice Nina zahlédla malý karavan. S tázačným pohledem se otočila na svého kolegu.

„Rutinní kontrola. Parkují příliš blízko silnice. Je to nebezpečné.“

Klemet měl hnidopišskou náladu. A nebylo mu do řeči. Od doby, co sem Nina před několika měsíci přijela z jihu, už měla dost času udělat si obrázek o svém kolegovi, se kterým se museli snášet během celodenních hlídek.

Lepší je nechat ho být, usoudila Nina. Možná ho to uklidní. Klemet zabušil na okno karavanu. Objevila se v něm hlava muže. Měl postupující pleš, jemné vlasy, opálenou tvář sportovního ražení, pěknou výraznou čelist, červený vzorovaný šátek kolem krku a ve tváři překvapený výraz.

„Chtěl bych vidět vaše papíry.“

Muži se povedlo vysvětlit, že je Němec a nemluví norský. Zkusil to anglicky, ale Klemet mluvil anglicky špatně a Nině došlo, že ho tato situace dopálí ještě víc. Šla k nim a zhostila se tlumočení. Klemet byl důsledný, až to nebylo pěkné. Obcházel karavan, zatímco Nina kontrolovala papíry od vozidla.

„Nino, pojď se na tohle podívat. Po tomhle mi neřekneš, že na tyto věci nemám nos.“

V zadní části vozu ležel další muž ve sportovním oblečení. Klemet jím zatrásl. Další Němec, tento právě střízlivěl. V malém umyvadle se válela láhev od koňaku. Ti dva vzali místní tradici kávy s koňakem rychle za svou. V kufru Klemet našel sobí parohy. Pod jedním sedadlem dokonce objevil dopravní

značku – soba v červeném trojúhelníku. Němci tyto suvenýry zbožňovali.

„Nino, pokutový bloček.“

Řidič se to snažil vysvětlit. Byli turisté a někdo jim tu značku prodal, oni ji nikde nevytrhli. A co se týče parohů, taky je koupili, od jednoho Sáma blízko jednoho parkoviště. A co se ostatního týče, nevěděli, že tady nemůžou parkovat. Nina se držela jen tlumočení, věděla, že pokud by Klemetovi řekla svůj názor, byl by na ni po zbytek týdne naštvaný. Vyplnil pokutový blok, napařil jim dvojnásobek obvyklé pokuty.

Řidič neprotestoval. Vypadalo to, že to chce mít co nejrychleji za sebou. Nebo si myslel, že v Německu ho pokuta nikdy nedostihne.

Když se Klemet ujistil, že Němci vozidlo přeparkují, usedl znova za volant. Čekala je špinavá práce. Že by z toho byl Klemet tak špatný? Museli sdělit špatnou zprávu Erikově mladé ženě. Tábořila někde v okolí, nedaleko zbytku stáda, na migrační trase. Policisté se nejdřív potřebovali stavit pro skútry v boudě sobí policie ve Skaidi, která jim v tuto roční dobu sloužila jako základna. Pořád jeli podél Reppafjordu, když tu Klemet opět zastavil. Tentokrát přitáhla jeho pozornost doávka mizerného vzezření stojící na parkovišti.

„A co je zase s tímhle?“ povzdechla si Nina.

„Staré auto. Ověřím, zda prošli technickou. Jsou nebezpečná, tahle stará auta.“

Pořád stejně výřečný. Vepředu nikdo nebyl. Klemet a Nina se sklonili, aby si prohlídli vnitřek vozu. Řídící deska na místě spolujezdce byla polepená listy všech barev ze samolepícího bločku. Na zpětném zrcátku visela malá soška bělokura sněžného se zlomeným zobákem a vlaječka klubu Alta IF.

Klemet zabušil na boční dveře dodávky. Po chvíli dveře odsunul nějaký chlap s ještě ospalýma očima. Až po pas byl

zasoukán do spacího pytle. Za ním se hýbal někdo další taky zachumlaný do spacího pytle.

Oba se představili jako technici, kteří pracují v Hammerfestu. Nebydleli v unimobuňkách postavených nad umělým ostrovem, kde byla továrna, ale v jednom z plovoucích hotelů pronajímaných na ubytování pracovních sil na novém vrtu rafinerie. Dle všeho byl jeden Nor a druhý Polák. Řekl několik slov polsky, jeho kamarád překládal. Polák nemluvil norsky a jeho angličtina nebyla o nic lepší. Oba muži se omlouvali, že nemají s sebou doklady a navrhli, že se zastaví na komisařství v Hammerfestu, jakmile to jen bude možné, hlavně nechtěli žádné potíže. Polák zůstával ležet vzadu v dodávce. Ale ani on, ani ten Nor nebyli opilí. Klemet naslouchal a obhlížel si vnitřek dodávky. Nenacházel nic podezřelého.

„Nemáte papíry. Dostanete pokutu,“ zabručel Klemet. Vyplnil pokutový blok, napařil jim dvojnásobek, připomněl jim, že se mají stavit s doklady na komisařství v Hammerfestu a zavřel dveře.

„Kontroly jsou důležité. Důležité. S těmi vloupačkami do chat, squatterů a tak dále.“

Nině připadalo, že se hlavně snaží přesvědčit sám sebe.

Když seděli v autě, otočila se na něho: „Máš dnes večer v plánu kontrolovat úplně všechny? Jen proto, že ti nadával jeden starý laponský opilec? Nezapomněl jsi, že musíme dát vědět Erikově ženě?“

Klemet se na ni ošklivě podíval. Vzal oba pokutové bloky, nasupeně je roztrhal na malinké kousky a zahodil je za sebe do auta.

„Dobrá, teď už můžeme pokračovat?“

Nečekal na odpověď, nastartoval a mlčel, dokud nedorazili do boudy ve Skaidi.

Jaro za nic nestálo. Ale na dalekém severu jaro nikdy za nic

nestálo. Na přelomu dubna a května se ještě držel sníh, podle toho, jak páliло slunce, ale tající sníh už ztěžoval jízdu na sněžných skútrech. U břehů řek a na jezerech měknul led. Když začal tát za šest měsíců nahromaděný sníh, tak se celý kraj proměnil v jednu obrovskou louži bláta. Bylo potřeba počkat si do června, než byla všude zeleň a dalo se mluvit o létě. Jaro bylo jen prodloužením zimy, ale v horším vydání. A s vyššími teplotami. Dnes večer teplota vystoupala na mínus pět stupňů. Ve Skaidi si Klemet s Ninou vyzvedli skútry a vydali se směrem k tábořišti Steggova klanu. Nina nechala Klemeta jet jako prvního, spoléhala na jeho znalost terénu, aby se vyhnuli oblastem nestabilního ledu. Trvalo jim hodinu, než se dostali ke stanům postaveným na vřesovišti, kde už roztál všechn sníh. Klemet oddaloval chvíli, kdy si půjde promluvit s rodinou. Zdálo se mu, že je pozoroval. I když na tomto svahu hory byl telefonický signál špatný, zpráva se k nim už pravděpodobně dostala. Jak je vidělo přícházet, vytvořila se skupinka. Hlavně ženy a děti. Tažení stád na sever započalo už před nějakou dobou. I když tamto stádo bylo dost napřed, vysvětlil jí Klemet. Po ranní tragédii se část stáda, která se pokusila přeplavat, rozdělila na dvě části, jedna na jedné a druhá na druhé straně úžiny. Vzhledem k blízkosti silnic, hlavně té do Hammerfestu, na které byl velký provoz, bude potřeba zvýšený dohled. Před jedním ze stanů zůstala sedět skupina starých Laponců. Nina nemohla vidět, co dělají. S vážnou tváří se pozdravili. Smrt sobaře byla vždy tragédií. A smrt mladého sobaře ještě větší, tak málo bylo těch, co se mohli a chtěli věnovat řemeslu. Klemet trpěl. Ještě za jeho dědečka musela jeho rodina chovu sobů zanechat, choval k tomu prostředí nejasný vztah. Nina se to dověděla, když před několika měsíci vyšetřovali Matisovu smrt. Spousta malých chovatelů doplácela na zákon silnějšího.

Vyšla k nim žena středního věku. Měla na sobě sámskou

čapku, příliš těsnou tmavomodrou parku a pracovní kalhoty. Z obličeje ji vyzařovala energie.

„Proč jste tam nebyli?“ zeptala se příkře.

Obviňovala je stejně jako ten opilý Laponec.

„Opravdu si myslíš, že by to na věci něco změnilo?“ odpověděl ji znaveným hlasem Klemet.

„A proč ne? Je v tvém popisu práce vědět, že se mezi sobaři nanovo rozmohly konflikty. Copak nevíš, že během celé migrace stád probíhá boj o nejlepší pastviny?“

„To samozřejmě vím,“ opáčil Klemet. „Ale to není nic nového. Nevím, co to má co dělat s Erikovou smrtí.“

Podle reakce některých žen si Nina uvědomila, že ne všechny věděly o tom, že se mladík utopil. Jedna z nich, stará žena oblečená do tradičního oděvu, chytila Susann za paži a něco se jí sámsky zeptala. Susann jí odpověděla, v očích hněv. Erik byl její synovec.

„Znal jsi Erika?“ zeptala se Susann.

„Ani ne,“ přiznal Klemet, „každopádně ne dlouho. Vlastně nespadal do mé zóny.“

„Erik byl nadějí našeho klanu. Dal si tu námahu a šel se vzdělávat na Zemědělskou univerzitu v Umee a na Vysokou laponskou školu v Kautokeině. Neznám moc takových jako on.“

„Co se mi tím snažíš říct?“

„Já nevím, Klemete, já nevím,“ řekla a ona i stará žena, která ji svírala paži, se daly do pláče.

Klemet pokýval hlavou.

„Anneli už to ví?“

Susann zavrtěla hlavou.

„Hlídá stádo, které zůstalo dole v údolí. Jdi po hřebeni. Jdi tam pěšky, abys nevyplašil zvířata. Její stan nalezněš nahoře asi půl hodiny odsud, dohlíží tam seshora na stádo.“

Několik sobích samic se už teď mělo otelit. Letos se mláďata

rodila příliš brzy. Běžně mají mladé až na ostrově, po přeplavání úžiny, od půlky května po dobu asi jednoho měsíce, někdy až do půlky července.

„Ti koloušci na druhou stranu nepřeplovou,“ obávala se Susann. „Uvidíme, jak to uděláme. Možná budeme muset požádat Správu chovu sobů o zapůjčení vlečného člunu.“

Klemet a Nina se vydali směrem k hřebenu. Prošli kolem stanu, před kterým sedělo asi pět starců kolem ohně. Pozpěvovali si. Jeden z nich měl podivně plachý pohled. Ani ti další nevypadali moc ve formě. Stařešinové sdílející poslední pozůstatek kočovného života, který dnes sobaři vedli jen během migrace stád. Starému způsobu života odzvonilo od počátků mechanizace v šedesátých letech. Když je Nina uslyšela zpívat, přeběhl jí mráz po zádech. Nezpívali *joik*, tradiční laponský zpěv, ale jejich píseň zněla se stejnou naléhavostí. Laponec s divným pohledem si z čela odhrnul kadeř vlasů. On nezpíval. Nina prošla kolem něj bez zastavení, ale nespustila z něj oči, až dokud nezačali stoupat ke hřebenu.

Anneli našli snadno, i když je chůze v měkkém sněhu unavila. Mladá žena zvířata hlídala sama.

„Má snad ještě světlejší vlasy než já,“ všimla si překvapeně Nina. Měla dlouhé rovné vlasy pod ramena, plné rty a hezké lícní kosti. Vítr jim šlehal do obličeje. Anneli stála na skále tyčící se nad malým údolím posetým trpasličími břízami. Když uviděla policisty přicházet, byla trochu překvapená, ale zároveň věděla, že sobí policie se vždy chodila informovat, když byla stáda v období migrace pozadu nebo napřed. Způsob, jak zamezit konfliktům mezi sobaři v otázkách přístupu na pastviny. Anneli jim vesele zamávala. Když byli dost blízko, tak je posunkem ruky přivolala blíž až ke skále a nadšeně zašeptala:

„Podívejte se, jedna sobí samice právě rodí.“

Ještě bylo dost vidět. Nina popadla dalekohled a sledovala

tu vzácnou chvíli. Klemet se držel vzadu. Bude na Nině sdělit mladé ženě špatnou novinu.

„Dech *viddy* volá mladé soby k životu,“ šeptala Anneli hned u Niny.

Policistka viděla, jak se malý koloušek oklepal, ještě nemo-
torný na tenkých nožičkách. V uchu cítila dech mladé ženy.

„Už teď jimi prochází sémě předků, vidíš, jak instinktivně nalézají matku a jak se jejich matka už instinktivně o ně bojí. Víš, že vystrašená matka opustí své mládě? Ticho je jejich první závoj něhy. V této chvíli se odehrává celé kouzlo okamžiku života.“

Něžná a čistá, pomyslela si Nina, dojatá slovy Anneli. Ta chvíle jí připadala o to nesnesitelnější. Otočila se na Klemeta schovaného ve stínu. Kývl hlavou. Nina vzala Anneli jemně za ruku a řekla jí to.

Pátek 23. dubna

Východ slunce: 3.26, západ slunce: 21.20

17 hodin a 54 minut slunečního svitu

Barentsovo moře

Okénkem řídicí kajuty zkoumal Leif Moe vlny. Pět, nanejvýš šest metrů. Na bouři to nevypadalo. Tak či tak, potápěčská loď *Arctic Diving* byla stabilizovaná. Jeho dva potápěči tam dole určitě z poryvů hladiny nic moc necítili.

„Hloubka čtyřicet metrů.“

Bellman Tom Paulsen hlásil každých deset metrů dosaženou hloubku z potápěčské věže, která se nořila do Barentsova moře. K lodi byla připojená multifunkčním kabelem.

Jako obvykle nejdřív provedli kontrolu materiálu. To trvalo dobrých dvacet minut, testovali masky, páčky, měřiče tlaku, spáry, nic nevynechali. Bezpečnostní opatření byla v Norsku jako mor.

Naštěstí se tentokrát nepotápěli tak hluboko, aby museli používat směsi plynů, jinak by si užili ještě další testovací manévry.

Dobrá, jestli platí klient taky za to, kašleme na to, pomyslel

si Leif Moe. I když klienti na ně čím dál tím víc tlačili. Museli dělat stále rychleji a rychleji.

Minulý měsíc přišla Arctic Diving o důležitou zakázku a teď, když společnost investovala do další hyperbarické komory, si nemohli dovolit přijít o další.

Potápěčský zvon za chvíli dosáhne pracovní hloubku. Věž na padesátimetrovou hloubku, to byl trochu luxus, ale dobrá, aspoň ozkouší nové vybavení. Měli vyčistit jeden průzkumný vrt.

Normálně by celou věc vyřídila dálkově ovládaná ponorka, ale předpokládaly se komplikace. Tak to vysvětlili zákazníkovi, aby nemuseli přiznat, že obě jejich ponorky byly porouchané.

Nils Sormi se opět bude moct vytáhnout. Právě asi dokončil přípravu ve zvonu, zatímco ho jeho kolega Paulsen kontroloval. I když Leif Moe Sormiho neměl rád, musel uznat, že s Paulsenem tvořili obávanou potápěčskou dvojku, pod vodou byli jako dvojčata. Pod vodou i na souši.

„Hloubka padesát metrů.“

Cíl dosažen. Zvyšování tlaku. Oběma potápěčům bude, jako kdyby je někdo praštil klackem přes hlavu.

Ale museli dělat rychle. Odpočítávali se jim minuty podle ceny techniky potřebné na ponor. Leif Moe sledoval kontrolní obrazovky. Když už se tlak ve zvonu dostatečně zvýšil, mohl se poklop otevřít.

„*We got the door.*“

Poklop otevřen. Dělej, mladej, jeď, jeď, myslel si Leif Moe. Ta voda není tak studená. Asi tak tři stupně, o něco málo studenější než Severní moře. No jó, trochu studenější. Ale jeď, jeď, jinak mě začne zákazník prudit.

Na další frekvenci se zrovna někdo z Future Oil ptal na průběh výpravy. Zatímco si seděl hezky v teple v Hammerfestu.

„Arctic Diving, jak jste na tom?“ zeptal se Henning Birge, zástupce Future Oilu.

„Potápěč právě vstupuje do vody.“

„Už vám skoro vypršel čas. Hrozí, že to protáhnete.“

„Vše podle plánu. Konec.“

Tom Paulsen z věže podával dál hlášení.

„*Diver leaving the bell.*“

No tak, to je ono, teď ven, hezky, mladej Nils, dělej, ukaž těm chlápům z Future Oil, že jseš nejlepší, že ne nadarmo tě ukazují všude na svých večírcích.

Nils Sormi asi právě tahal za pupeční šňůru, na které teď závisel jeho život. Tímto přívodem byl ve spojení s věží a hadičkami k němu proudila teplá voda a hlavně vzduch, který teď dýchal.

Nepotápěli se hluboko. Nils se měl spustit ještě několik metrů, ale dno bylo zahaleno ve tmě. Musel ho vyčistit od veškerého opuštěného materiálu z ventilu průzkumného vrtu, aby se o něj neponičily rybářské sítě.

Na tohle by potřebovali několik ponorů, jestli rychle neopraví ty ponorky. Obě dvě ponorky porouchané ve stejnou dobu, ksakru, to se nikdy nestává, ale Nils už teď udělal většinu práce.

Měl situaci pod kontrolou. Chlap, co rád riskoval, nebál se jít do toho po hlavě, vždy připraven udělat něco navíc, a tím vynikal. Jistě, v jeho profesi to „něco malého navíc“ mohlo znamenat smrt. Ale Nils nebyl hloupý. A jeho parták byl lepší než jakákoliv bezpečnostní opatření. Pro Toma Paulsena byla bezpečnost prvořadá, klient neklient, na ceně nezáleželo. I klienti ho proto respektovali, tedy alespoň většina z nich. Jestli Nils šel do toho po hlavě, Tom Paulsen se zase držel zpátky, ostatní tomu říkali princip předběžné opatrnosti. Kombinace, která je činila neporazitelnými.

„Give the diver more slack.“

Pustit potápěče dál. Už je na místě nebo tam skoro bude.

„Arctic Diving, našli jste to?“

Heleme se, chlap z Future Oil se opět probudil.

„Potápěč vstupuje do oblasti.“

„Kdo na tom dělá?“

„Nils Sormi venku, Tom Paulsen jako záložní potápěč.“

„Á, mladej Sormi, výborně. Ale hejbněte sebou.“

„Konec.“

Kretén, pomyslel si Leif Moe. Jó, „mladej Sormi sem,“ „mladej Sormi tam“. Všechny zásluhy sklídl on. Je to jednoduchý. Nils Sormi byl chloubou firmy. Taky ropné společnosti si libovaly, že hvězda potápěčů Arctic Diving byl Laponec, mezi potápěči jedinej, to jo, ale zase hvězda. Sloužil jim jako aliby, takovej „hodnej Laponec,“ důkaz, že i ropné společnosti byly otevřené místní populaci, že i ta se podílela na místním rozvoji. Velkej Texasan byl z něho na větví, choval se k němu, jako by ho adoptoval. A nebyl jedinej. Pane jo! Mezi sebou mu říkali Nils Sormi PK, politicky korektní. Když bylo potřeba uklidnit místní politiky nebo udělat dojem na novináře, vytáhli panáčka PK. A tomu nafoukanému blbci to vůbec nedocházelo. Leif Moe slyšel z věže Paulsenův hlas, jak mluví na Sormiho.

„Nils, nech to bejt, nemáš čas a je to příliš riskantní, je to proti předpisům.“

„Věži, co se děje?“ zeptal se Leif Moe.

„Díl, co máme vytáhnout, se rozpojil na dva kusy a nemůžeme ho uchytit podle plánu. Bude potřeba se podhrabat, aby se dalo lano přivázat. Zabere to nejméně dva dny.“

„Dva dny! Do prdele!“

„Nils nechce čekat. Říká, že může díl na místě zanýtotovat, aby se dalo lano uvázat. Osobně jsem proti. Nemá na to potřebné vybavení.“

„Dobře, předám to dál.“

Když supervizor situaci popsal klientovi z Future Oil, odpověď odpovídala jeho očekáváním.

„To si ze mě děláte legraci? Víte, kolik mě stojí ty vaše přesčasové hodiny v dekompresní komoře a podobné blbosti? Řekněte Sormimu, ať hejbně kostrou.“

„Je to riskantní, a jestli jste dobře poslouchal, co jsem vám říkal, nemá všechno potřebné vybavení.“

„To si myslíte, že je placenej, aby dělal instruktora potápění v přímořském letovisku? Konec.“

Ubíhaly minuty plné napětí. Leif Moe vše sledoval z dálky, mohl jen monitorovat kontrolky v řídicí kabině. Tom Paulsen v potápěčské věži se musel už cítit stísněně. Ale Nils Sormi, i když navlečen v neoprenu, musel cítit, jak ho zmáhá chlad. Slyšel, jak Paulsen z věže nadává svému parťákovi, že si dělá vše po svém. Čas, který na výpravu měli, už vypršel.

Leif Moe pochopil, že navzdory všem doporučením začal Sormi nýtovat část dílu, který měl být vyloven. Vynalézavost a odvaha v jednom, podle nejryzejší tradice váhavých začátků průmyslového potápění v Severním moři v sedmdesátých letech. Nemohl si pomoci, musel uznat, že Sormi je třída. Mladej Laponec nebyl špatnej. Arogantní a namyšlenej, ale taky po čertech dobrej. Nadskočil, jak Paulsen vykřikl.

„Nils, okamžitě se vrať, hrozí ti nebezpečí!“

„Krucí, Paulsene, co se děje?“

„Nehoda na přívodovém kabelu. Zásobování teplou vodou a vzduchem zredukovány na... čtvrtinu.“

„Kolik má času?“

„Tři minuty.“

„Jak daleko je od věže?“

„Méně než to. Ale říká, že už to skoro má.“

„Panebože, dotáhni ho do věže v zubech!“

„Rozumím. Konec.“

V principu byl Paulsen ve vteřině připraven vyrazit. Bylo to součástí jeho funkce záložního potápěče. Stačilo mu nasadit si masku. Paulsen by byl schopný vyrazit za svým kamarádem i bez ní. Moe zíral na kontrolní obrazovky a stopky, které automaticky zapnul.

„Artic diving, budete se tam ještě dlouho flákat?!“

Leif Moe přerušil komunikaci s Hammerfestem. Byl zralý na pořádnou hádku. Tři minuty uplynuly. Zavládlo absolutní ticho, bylo slyšet jen jemné chrčení vysílačky. Zvenčí do lodě bez valného efektu narážely vlny. Okénkem viděl mobilní platformu, stejně tak netečnou k rozmarům počasí.

„*Divers back in the bell.*“

S úlevou si vydechl. Vzal vysílačku.

„Podejte zprávu.“

Uběhly dvě dlouhé minuty.

„Nils je KO, než jsem se k němu dostal, omdlel. Dýchá, ale je podchlazený. Future Oil můžou být klidní. Stačil dokončit práci. Jsme připraveni k výnoru. Konec.“

Leif pokýval hlavou.

„Zahajte výnor a dekompresi. Konec.“

Někde kolem Vlčí úžiny

13.45

Klemet Nango a Nina Nansenová strávili noc v boudě ve Skaidi. Na webových stránkách místních novin lidé komentovali nehodu, která stála Erika Stegga život. Hodně z nich projevovalo účast. Ale bylo tam také plno zahořklých a oportunistických komentářů od jedinců, co nevynechají jedinou příležitost plivnout jed. „Kdyby byl sobům vstup na Kvaløyu zakázán, nikdy by se to nestalo. Obyvatelé Hammerfestu mají sobů po krk.“

To není nic nového, řekl si Klemet. Když se v létě sobi různě potulovali městem, mezi Laponci a obyvateli města to dělalo špatnou krev, bylo tomu tak odjakživa.

Sám starosta Hammerfestu přiléval olej do ohně, když na svém facebookovém profilu zveřejňoval fotky sobů, na které ve městě narazil.

Vrátili se s Ninou k průlivu. Nebylo to poprvé, co se u přesunu nějací sobi utopili.

Hodně stád trávících zimu ve vnitrozemí Laponska mezi Kautokeinem a Karasjokem na jaře migrovalo na letní pastviny na severním pobřeží nebo na ostrovech. Někteří sobi tam

doplavali, jiné tam dopravily tažné čluny zapůjčené Správou sobů. Na podzim se vraceli stejnou cestou zpátky. Rutinní záležitost. Klemet nikdy neslyšel, že by se u toho utopil nějaký sobař. Susannina slova se ho dotkla, i když se pletla. Jejich přítomnost by na věci nic nezměnila.

Odras paprsků slunce ho oslepoval. Nasadil si sluneční brýle. Všechny utopené soby už vylovili. Celkem asi třicet. Zbytek stáda přeplaval úžinu bez problémů před několika hodinami. Zbývající sobi zůstali s Anneli, připojí se k nim na pastvinách později.

Ze zamyšlení ho vytrhla Nina. Jako obvykle nechodila kolem horké kaše.

„Co máš s Nilsem za problém?“

Klemet se na ni beze slova upřeně zadíval. Tohle často zabralo. Ne tentokrát. Ne s ní.

„Nemusíš si hned myslet, že mám s každým z kraje nějaký problém.“

Klemet soustředěně zkoumal Vlčí průliv.

„Vidělas, co je to za chlapa?“

Tentokrát chvíli mlčela Nina. I ona byla, jak se zdálo, zahloubaná do pozorování okolí. Naproti ní se třpytily ještě zasněžené svahy. Sobi se už určitě vydali do vnitrozemí ostrova, jedni směrem k městu, další na neobydlené pastviny ve vyšších polohách.

„Ano,“ řekla po chvíli. „Ano, vím, je nesnesitelný. A neodolatelný.“

„Co tím chceš říct?“

Pro jednou ztichla zase Nina.

Když se vracela hlídka H9 do údolí, zazvonil Klemetovi mobil.

„Stopy? Jaké stopy?“

Někomu ukradli soba.

„Alespoň přijdeme na jiné myšlenky,“ podotkla Nina, když to položil.

S okradeným chovatelem se potkali na parkovišti u silnice vedoucí podél Reppafjordu v domluvenou hodinu. Přesnost rovnající si heroickému výkonu v tomto rozlehlém a neobývaném kraji, kde platilo, že „až přijdete, tak tam budete“.

Zloděj se s tím nepáral. Místo činu se nacházelo ani ne patnáct metrů od silnice, na dobře viditelném místě ze strany hor. Bylo s podivem, že takhle riskoval, i za hluboké noci bylo dobře vidět. Sobař se dlouho nezdržel. Během migrace stád si nemohl dovolit zůstat dlouho pryč.

Zloděj soba rozřezal na místě. To taky nezvykle riskoval. Ke krádežím sobů docházelo většinou na podzim. Jednak byla zvířata hezky zakulacená z trávy z pobřežních pastvin a měla nejlepší maso, jednak byla tma a dalo se pytláčit bez většího rizika. Klemet i Nina si nasadili modré gumové rukavice a zkoumali kůži a hlavu soba, paroží zmizelo. Uši však ne. Nina začala nahlas uvažovat.

„Jestli máme uši, znamená to, že náš zloděj nebude místní, jinak by věděl, že aby zmařil naše vyšetřování, stačí nechat zmizet uši, nemyslíš?“

Klemet se ani nenamáhal odpovědět. Nina nebyla u sobí policie žádný zelenáč, základy už dávno pochytila. Žádné uši, žádné značky, žádný majitel a žádný majitel rovná se žádná hlášená krádež. Žádná hlášená krádež, vyšetřování ukončeno. Neotřesitelná logika laponského policejního vyšetřování. Ale to jste museli vědět. Každý sob měl na obou uších značku, která neomylně ukazovala, komu zvíře patří. Policie vlastnila katalog se stovkami značek používaných v kraji. Klemet a Nina se na sebe podívali a napadla je stejná myšlenka. Vrátili se k pick-

upu a dali se do sbírání kousíčků dvou roztrhaných pokutových
bloků poházených všude v autě.

6

Pátek 23. dubna. 18.50

Hammerfestský přístav

Nikdo si už přesně nevzpomínal, proč se nejmenšímu nábřeží přístavu v Hammerfestu říkalo nábřeží vyvrhelů. Nilsovi přišlo, že se to jméno k místu hodí.

I když bylo v centru města, zdálo se od něj a jeho deseti tisíců obyvatel úplně odříznuté. Dvě stě metrů nalevo od nábřeží se nacházelo hlavní náměstí s radnicí, hotelem Thon, trafikou a cukrárnou Narvesen, stánkem s kebabem a několika obchody. Budova, ve které sídlily těžařské společnosti, se tyčila hned za náměstím, nad nákupní galerií. Jen několik kroků napravo od nábřeží bylo postavené Arktické kulturní centrum. Jeho kovové trámy v noci modře zářily. Byla to jedinečná stavba vybudovaná díky penězům z těžby plynu v Barentsově moři. Dalo se říct, že je to jen spravedlivé. Tato stará vesnice měla také jako první na severu Evropy pouliční osvětlení.

Na nábřeží vyvrhelů však kolemjdoucí nezabloudil. Těch sto metrů bylo jako sto kilometrů. To místo byl svět sám o sobě. Na jednom konci kotvily malé rybářské lodě. Nikdy jich tam

nekotvilo mnoho, tak čtyři, pět, ne víc. Patřily rybářům laponského i nelaponského původu, obě kategorie byly stejně nuzné.

Na opačném konci nábřeží vyvrhelů obvykle kotvily potápěčské lodě. Dnes večer tam kotvila i loď *Arctic Diving*.

Nejzvláštnější na tomto místě však byly dvě skoro neviditelné hospody ještě o kousek dál. Byly bok po boku, a přece jenom mezi nimi zela propast, velké kanystry paliva sloužily jako demarkační linie. Do první hospody se uchylovali potápěči a námořníci po návratu z výpravy. Toto místo mělo pramálo společného s barem Black Aurora, který si nechávali na večírky, když bylo třeba dělat dojem na okolí.

V hospodě Riviéra na nábřeží vyvrhelů se potápěči scházeli mezi sebou. Tu necítili potřebu dělat ramena a dostát své pověsti chlapů, co to umí roztočit, grázlů, sukničkářů a hráčů se smrtí, ze které byli obyvatelé města tak nesví. Nebylo moc lidí zvenčí, kteří by mohli zavítat do jejich doupěte a necítit se tam rychle jako vetřelci.

Sousední hospoda *Bures*, což laponsky znamená dobrý den, vypadala ještě o vous bíději. Tady byl svět rybářů. Sámové z pobřeží, malí rybáři, kteří bojovali, aby vyžili z tradičního lovu ve fjordech, se nacházeli až na samém dně sámské hierarchie, na jejímž vrcholu stáli velcí chovatelé sobů. Ti, jejichž sobi pobývali na ostrově Kvaløya, k takovým chovatelům nepatřili a ani nikdy patřit nebudou. Proto sem někteří z nich někdy zavítali. Občas, spíš zřídka. Město Hammerfest už bylo zcela zaslíbené ropě a zemnímu plynu z Barentsova moře, takže se v něm necítili vítáni. Na nábřeží vyvrhelů se alespoň mohli obyvatelům města vyhnout.

Obě hospody se zavíraly prostými garážovými dveřmi. Když se rolety vysunuly nahoru, otevřel se před vámi prostor osvětlený ostrým světlem žárovek, kde bylo pár stolů, lavice a vsudypřítomné popelníky. Z druhé strany se jak do jedné,

tak do druhé hospody vcházelo obyčejnými dveřmi. Zvenčí na nich nebyl žádný nápis, takže když jste nevěděli, že tam jsou, tak jste prošli kolem jakoby nic.

Nils strávil část dne v dekompresní komoře s Tomem Paulsenem, pak skončili tady. Black Autora přijde na řadu později. Když zakotvili v přístavu, už na ně na molu čekal Henning Birge, místní zástupce Future Oil. Birge byl vysoký chlap s úzkou tváří, světle blondaté vlasy měl způsobně učesané na pěšinku a nosil brýle, které mu dodávaly vzezření účetního. Začal Nilsovi nadávat.

Tito chlápci totálně kašlou na to, co se tam dole děje, pomyslel si Nils. Ale před ostatními nedal na sobě nic znát. Jen tiše snášel nadávky. Musel si udržet tvář. Věděl, že stojí za víc než Birge, ten nadutej panák se bez něj neobejde. Nils ho slyšel, jak řve, ale pořádně ho nevnímal. Jeho řeči o zpoždění, daních, přesčasových hodinách mu byly ukradené. Jen ať si ten panák dává bacha a nepřezene to. Z pohledu Nilse to záviselo hodně na reakcích ostatních na terase. Za špatnou přípravu výpravy nenesl potápěč odpovědnost. Birgemu vůbec nedocházelo, že on, Nils Sormi, mu vytáhl trn z paty.

Nakonec se do toho vmíchal Paulsen, promluvil tím svým způsobem, který pokaždé budil respekt a naftaři po svém vysvětlil, jak Sormi vlastně výpravu zachránil, riskoval při tom kůži a „to vše pro blbej kus oceli“.

Ostatní potápěči potichu výstup sledovali. Sormi si držel kamennou tvář. Naftař se před ostatními jen ztrapnil, protože všichni pochopili, že odvedl brilantní výkon. Nilse proto nepřekvapilo, když najednou Birge úplně otočil. Pocítil změnu atmosféry. Vzal Nilse za ramena a přátelsky ho poplácal.

„No tak, vše dobře dopadlo, Nilsi. Určitě víš, jak moc jsme hrdí, že s tebou můžeme pracovat.“

Ta slova patřila jak jemu, tak pozorujícímu osazenstvu obou hospod. Nils využil toho, že se k němu Birge přiblížil.

„Udělals chybu, že ses takhle přede všema předváděl,“ precedil mezi zuby, zatímco Birgemu drtil prsty rameno, „to bylo naposled.“

Rozloučili se. I když Birgeho rameno muselo bolet, usmíval se. Přede všemi prohlásil: „Nils Sormi je tváří Finnmarku budoucnosti, odvaha a čest, je příkladem pro celý laponský lid! Nils bere osud do svých rukou a nestačí mu jenom natahovat ruku a žádat o peníze, které vydělali jiní. Bravo, Nils!“

Pak ve spěchu odešel. Nils si šel sednout na terasu k potápčům. Za kanystry paliva na druhé straně popíjelo několik rybářů pivo. Byli to určitě jak Laponci, tak Norové, podél pobřeží bylo stejně těžké poznat, kdo je Laponec a kdo ne. Obyvatelstvo se tu míchalo už po staletí. Nils věděl, že je Laponec, ale nikdy se ke svému původu nehlásil. Neměl k tomu důvod. Když se tím jeho firma ráda chlubila, tak prosím, ať si poslouží. Ale nechápal, co z toho vlastně má. Většina obyvatel Hammerfestu netušila, co se o několik kilometrů dál v tundře děje. Pořádně upil z piva a zavřel oči. Najednou zaslechl pomalý potlesk, který k němu doléhal jako ozvěna z nejméně nějšího koutu sousední hospody.

„Pěknej výkon. Můžeš být na sebe pyšnej!“

Za kanystrovou bariérou se v pochmurném tichu dál rozléhal potlesk. Nils uviděl, jak ze stínu vychází Olaf Renson s pivem v ruce. Vida, Španěl je ve městě. Co tady dělá? Olaf Renson zasedal jako poslanec v sámském parlamentu a zároveň se živil jako sobař. Jeho militantnost nejednoho vytáčela. Právě za provokativní umíněnost a hrdý postoj si vysloužil přezdívku Španěl.

„Je nad slunce jasné, že jseš fakt jinej než Erik. Nikdy by se nenechal takhle ponižovat. Měl svou úroveň.“

Nils hned neodpověděl, za Olafem si všiml ženy Erika Stegga.

„Co je vám do toho?“ odpověděl vztekle. „A vy dva to teď táhnete spolu? To se nestydíš, se s ním tady ukazovat, když ti právě umřel muž?“

„Olaf mi radí se stádem. Teď jsem na vše sama. To však dobře víš, protože to ty si Erika na břeh vytáhl a já jsem ti za to vděčná. Také pro tebe to muselo být těžké. Nemusíš házet špínu na mého přítele Olafa jen proto, že zůstává věrný tradici. To nijak neznevažuje to, co sis zvolil ty.“

„Jeho tradice! Jen si pojďme popovídat o té jeho tradici. Ano, je pravda, že chov sobů a vše kolem těch potvor, to se mě nikdy netýkalo. Ale vy mi tady povídáte něco o odvaze? Jaký kec, posloucháte se vůbec někdy? Jen se na ně podívejte, na ty krásný Laponce, plný huby slov o přežití jejich kultury, ale nemaj koule na to dotáhnout věci do konce a požádat o nezávislost, i když mají území, parlament, vlajku a všechny ty věci kolem.“

Potápěči kolem Nilse si užívali představení. Někteří na znamení souhlasu zabouchali sklenicemi o stůl. Zdálo se, že si toho Nils nevšímá, dál se chladně díval na oba Laponce.

„Měli byste všechno, to by se pak vidělo, co byste udělali, co? A víte, proč se tomuhle říká Španěl? Podle všeho má vyšpulenej zadek jako toreador. Ale je to hlavně mistr vytáček a úhybných manévrů, když jde o to převzít odpovědnost. No já, když jsem pod vodou, já na sebe odpovědnost беру.“

Několik potápěčů zahvízdalo na jeho podporu, další mu s pobaveným smíchem zatleskali. Za bariérou z kanystrů dostávali tváře rybářů tvrdý výraz. Ti, co měli dojem, že se jich to netýká, vešli dovnitř do hospody.

„Zapomínáš, že věci se změnily.“

Olaf se přiblížil ke kanystrům a ukázal prstem na Nilse.

„Teď budeme mít nezávislost. Věci se dají do pohybu!“

„To určitě, a čím tu nezávislost zaplatíte? Prodejem sobích kůží? Prachy jsou v ropě, co tady je v moři.“

„Ta nezávislost bude taky tvoje. Ty ubožáku, co ty vlastně jseš? Peníze, ropa, to vše patří nám, Laponcům. Země, voda, to vše patří nám!“

Teď se zase pozvedlo několik Sámů a Olafovi bouřlivě zatleskalo. Potápěči se zvedli ze svých míst. A právě v této chvíli dorazil Klemet.

„Myslím, že se tady všichni uklidní,“ řekl policista. Nils se posadil. Stejně byl unavený. Olaf třísknul sklenicí o stůl.

„Ach, naši kolaboranti!“ vypískl. „Dobrý, to už tady nemám co dělat.“

„Vymysli si pro jednu něco jiného,“ odsekl mu Klemet vyčerpaně. „Anneli, přišel jsem za tebou. Musíme si promluvit o tvém stádu.“ Na obou stranách kanystrů se každý vrátil ke svému pití. Vášně se rychle rozplynuly v denní šedi. Když odcházeli, Nils pozvedl jejich směrem sklenici: „Na vaše zdraví, vyvrhelové!“

Hammerfest, Klub ledního medvěda, 22.00

Stará královská společnost ledního medvěda, pro členy jen „Klub“, se o sídlo dělila s Hammerfestskou turistickou kanceláří v jedné z těch nízkých a smutných budov, které hyzdily městské centrum.

Vchod byl v přízemí u nábřeží, kde v hlubokých vodách každý den přistávaly velké vyhlídkové lodě *Hurtigruten* pobřežního expresu zajišťujícího spojení mezi Bergenem a Kirkenesem. Jen pět set metrů dál bylo nábřeží vyvrhelů. Už celé hodiny byl Klub pro veřejnost uzavřen, ale v zadní místnosti, kde se konaly ceremonie, se dnes večer svítilo.

Markko Tikkanen to dobře zařídil. Jako obvykle.

„Vždy dělám to, co je třeba.“

Jeho mohutná tělesná schránka se pohybovala s obratností, tu a tam si uhladil neposlušný pramínek špatně nagelovaných hnědých vlasů. Naposledy se ujistil, zda je vše na svém místě.

Středu místnosti vévodil menší osmihranný stůl s dřevěnými nohama omotanými koženým páskem a ozdobený reliéfem bílého medvěda ze slonoviny. Ještě byl odkrytý. Jeho

hosté se rádi na medvěda podívali, než prostřel stůl. Říkávali, že z něj čerpají sílu.

Jestli je to baví, proč ne.

Dvě židle a dvě lavice u stolu byly v jejich očích stejně tak vzácné. Byly potažené tulení kůží a zdobené reprodukcemi jeskynních maleb nalezených zde v kraji. Na zdi visely natažené tulení kůže, fotografie z dob velkého norského dobývání severu a kosti různých zvířat.

V jednom rohu místnosti obvykle vzbuzovala zvědavost návštěvníků ve vitríně vystavená asi čtyřiceticentimetrová kost. Naštěstí ji sklo chránilo před rukama nenechavých turistů. Tato kost sloužila během ceremonie přijímání nových členů Klubu. Ti obvykle netušili, že je pasují za právoplatné členy klubu za pomoci obrovské kosti z mrožího penisu.

Zadní místnost byla bez oken, měkká oranžovožlutá záře zapadajícího slunce se sem nedostala, ale zato tlumené světlo navozovalo tu správnou atmosféru.

Záhy přišli jeho hosté. Markko Tikkanen, úslušný, jak se patří, se před každým lehce uklonil a pronesl pár slov na uvítanou s hrdelním přízvukem, který prozrazoval jeho finský původ. Sešlost v klubu počítala ty nejvlivnější muže v Hammerfestu, ve městě, které se mělo stát Singapurem dalekého severu nebo Dubají Severního ledového oceánu, dle libosti. V každém případě se o tom Markko Tikkanen pokoušel přesvědčit alespoň sám sebe. Ne pokaždé, když se zadíval na toto maloměsto u Barentsova moře zastrčené na pobřeží ostrova pod horou bičovanou větry, se mu to dařilo. Ale Tikkanen byl Tikkanen. „Matka mě porodila jako optimistu. V opačném případě bych při pohledu na tu nuznou chýši, ve které jsem se narodil, musel ze zoufalství okamžitě umřít.“ Takhle to Tikkanen viděl. S jistou poezií. Nebo něčím, co za poezii považoval. Či se zdravým rozumem.

Dobrá, dobrá, vše je připraveno. Ach, tady je Texasan. No podívejme se, tomu říkám milý úsměv. Bill Steel byl pravým Texasanem, protože kouřil doutník. Ale Tikkanen by mu říkal Texasan, i kdyby pocházel z Michiganu. To bylo určitě tím doutníkem. Platil za výstředního, protože to byl snad jediný Texasan na světě s kšiltovkou Chicago Bulls. Nikdo se nikdy nedověděl proč. Se svou ohromnou býčí šíjí se zřetelně pulzujícími žilami vzbuzoval takový strach, že se nikdo neodvážil po tom pátrat, snad z obavy, že by přišli na něco zajisté hanebného. O to větší úctu budil. Obloustlý a změkčilý Tikkanen byl lidem pro smích, hlavně když se dal do rychlejšího pohybu, což nepostrádalo na pikantnosti. Kolosální Texasan byl jedna hora svalů budící respekt. To také vysvětlovalo, proč si od něj Fin nechával říkat Tikka, i když se mu to nelíbilo.

Jako výjimečný hostitel, za něhož se považoval, znal Tikkanen své hosty dokonale. Někoho by to mohlo pobuřovat, ale je nutno přiznat, že Tikkanen si dělal o lidech podrobné záznamy. Zbožňoval vědět, co každý dělá, jeho původ, drobné zvyklosti. Všechno. Tikkanen přesvědčoval sám sebe, že to dělá jen pro zdárný chod svých obchodů. Na tom nebylo nic divného.

Před každou schůzkou si Tikkanen opakoval. Texasan Steel, veterán norského ropného průmyslu, přišel k Severnímu moři v polovině šedesátých let, v době, kdy Norové k ropě už přičichli, ale byli dobří akorát tak na to kuchtat ryby. Zemědělci a rybáři palivům nerozuměli a přizvali si na to lidi ze všech koutů světa. Steel si už tehdy vybudoval slušnou reputaci, a to hlavně díky svému specifickému nadání nadávat každé živoucí bytosti, která se k němu přiblížila na míň než pět metrů. S přibývajícimi lety se zklidnil. Proto teď zastupoval na severu Norska zájmy americké společnosti South Petroleum, jednoho z největších hráčů na trhu.

Opět se uklonil, přicházel Henning Birge. Tomu vysokému

blondákovi s úzkou tváří a příliš dokonale ulíznutou pěšinkou nevěřil. Měl pohled slídila. Byl si příliš jistý sám sebou. Jeho zaměstnavatel, švédská společnost Future Oil, nepatřila k nejdůležitějším na trhu, ale vynikala svou specializací na těžbu v rizikových oblastech. Působila ve všech možných podezřelých zemičkách. Ropa v Severním ledovém oceánu? Báječné, možné problémy na obzoru, společnost Future Oil zde byla jako ryba ve vodě. Tikkanen se neotáčel k riskantním obchodům zády. Víc než kdokoliv jiný věděl, že kdo nic neriskuje, nic nemá. Ale on, Tikkanen, znal Tikkanena. Věděl, že sám sobě může důvěřovat. Za každých okolností. Tedy většinou. Když nebyly okolnosti proti němu. Nebo když neměl smůlu. Nebo nebyl obětí byrokracie. Nebo pomluv, které se v této zemi sesypávaly na hlavy lidí jako on. Tikkanen se dokolébal k servírovacímu stolku na kolečkách a přisunul jej. Lahve o sebe cinkly. Pokynul směrem ke stolu s medvědem.

Ten velký blondák z Future Oil, který teď šeptal Texasanovi něco do ucha, navíc pocházel z jihu Norska... Nor pracující pro Švédy... Tady bylo všeobecně známo, že lidi z jihu nestojí tady nahoře za nic. Přicházejí sem se svými nápady, se svým přízvukem a myslí si, že vám ukážou, jak to v životě chodí. Na druhé straně přinášejí s sebou také spoustu peněz a investičních záměrů. A na to byly třeba pozemky. A pozemky, v tom se on, Tikkanen, vyznal. Protože Tikkanen se nespokojil s tím, že si o všech vedl záznamy, rovněž dokázal vyjmenovat majitele téměř každé parcely na ostrově, a dokonce byl sto upřesnit, kam se od jara do podzimu chodí pást sobi. Jinak řečeno, kde můžou nastat konflikty se sobaři. A tyto informace, ty měly cenu zlata, Tikkanen to moc dobře věděl. Nadnárodním korporacím nevadilo tu a tam zavřít továrnu, to byla, jak říkali, součást byznysu, ale takový konflikt s místním obyvatelstvem, to vám udělalo po čertech špatnou reklamu. Takže se tomu

korporace snažily vyhnout, Tikkanen to velmi dobře chápal. A hýřil nápady, jak problémům tohoto typu zamezit.

Tikkanen se otočil s přívětivým úsměvem na Birgeho a ukázal mu jeho místo. Konečně dorazil Gunnar Dahl společně s Larsem Fjordsenem. Dva místní, nic proti nim. Oba dva přímí, s ničím se nemazali. Podle Tikkanenových poznámek byl Lars Fjordsen nejméně ze čtvrtiny Laponec. On sám to pravděpodobně netušil. A dle všeho by mu to bylo ukradené. Na pobřeží kolovalo v žilách skoro každému přinejmenším půl litru sámské krve. Fjordsen byl malého vzrůstu, téměř holohlavý. V jednu chvíli se na vás jeho malé modré oči smály, a pak vás najednou probodl pohledem.

Než se Fjordsen dal na politiku, pracoval jako inženýr geolog pro norský státní podnik pro těžbu zemního plynu a ropy Norgoil. Zažil svých pár minut slávy, když vypracoval seizmologické studie, které přispěly k objevení naleziště Troll v Severním moři, největšího naleziště zemního plynu na světě v té době. Jako aktivní sociální demokrat plný ambicí postupoval rychle po společenském žebříčku. Skutečně protřelý politik, který se s každým znal, a to si ani nedělal záznamy, což vzbuzovalo v Tikkanenovi jistou závist. Poslední ze čtyř příchozích v Tikkanenovi vzbuzoval nejistotu a neurčitý strach. Ne, strach ne, u všech svatých, Tikkanen se nebál nikoho a ničeho. Tedy většinou.

Gunnar Dahl se vyznačoval velkou výškou, černým porostem chlupů a hubeností, která byla až k smíchu, soudil Tikkanen. Nosil bradu, co vypadala jako široký chlupatý límec, vousy neměl. Jako Lincoln. Nebo jako protestantští pastoři, kteří Tikkanena celé jeho mládí pronásledovali. Dahl se mezi naftaři vyjímal. Nevypadal jako pastor pro nic za nic, horlivě chodil do kostela. Dahl z nich byl taky nejstarší. Patřil k první vlně průkopníků z Norgoilu, co se vydali hledat lo-

žiska po celém světě, jakmile si společnost zajistila svoji pozici v rámci Norska. Když Norgoil začal pátrat po nových nalezištích, obrátil se na síť norských misionářů po celém světě, aby lépe pochopil tamější společnost a využil její infrastrukturu. Misionáři patřili pod státní církev, Norgoil pracoval pro stát a mezi služebníky státu si přece rozumíme a jsme si vzájemně nápomocní. Tikkanen to považoval za pokrytectví nejhrubšího zrna. Většina zaměstnanců Norgoilu na církev z vysoka kašlala. Ale Gunnar Dahl byl jiný. Nepil, nekouřil, ženu nepodváděl. Za to si vysloužil přezdívku Monsignor, což vyznívalo v drsném a bezohledném prostředí naftařů opravdu bizarně.

Byli tu všichni. Tikkanen organizoval tato setkání jednou za měsíc, vždy v pátek. Byla to neformální setkání bez předem stanoveného programu, ale Tikkanenovu pozvání prý nešlo odolat, nabízel vybrané jídlo, pití a někdy i vybranou společnost. Dnes teda ne. Ale Tikkanen stejně doufal, že se dostane k několika zajímavým informacím.

Prostřel stůl a začal obsluhovat hosty. Ti se ani neobtěžovali zahrnovat ho do konverzace. Birge mu nastavoval sklenici, aniž by mu věnoval pohled, Fjordsen ho honil, ať už donese jídlo.

„Tikko, žádný kočky dnes večer nepřijdou?“ ozval se zklamaně Texasan a upil mohutně z piva.

Tikkanen se ostýchavě podíval na Monsignora, který se nikdy večírků s placenou dámskou společností neúčastnil. Ale naftař s vzezřením pastora se nepohoršoval. Snad věřil tomu, že příklady táhnou, věděl, jaké pověsti se těší, nechtěl to přehánět a dávat ostatním kázání. I on sem chodil, aby se podělil o své pracovní starosti a samozřejmě zde našel jejich řešení.

Texasan nečekal na odpověď, rozesmál se halasným smíchem a vrhnul se na chlebičky s lososem. Tikkanen jen kývnul hlavou na povzbuzení. Zase se jednou účastnil jejich pletich. V jeho přítomnosti to bylo vždy tak. Drželi ho bokem. Aby se

ho zbavili, posílali ho pro víno. Bylo to skoro něco jako rituál, jemuž se podřizoval, protože mu už dávno dali jednou provždy na srozuměnou, že se v pravou chvíli dozví, co se dozvědět má. Tikkanen věděl, kde je jeho místo. Na této dohodě nebyl škodný. Újmu utrpěla jen jeho sebeúcta. Byl prostým pěšákem a byl si toho vědom. Servíroval jim nejjemnější krevetové koktejly, velrybí plátky, po nichž se mohl Texasan utlouct, kousky uzeneho tuleně, což byla snad jediná věc, pro kterou měl Monsignor slabost, zatímco Fjordsen se bez okolků vrhal na rolády ze sobího masa. Z toho měli ostatní legraci, protože Fjordsen byl známý tím, že zbloudilé soby z města vyháněl. Jen Henning Birge nad všemi lahůdkami ohrnoval nos, předstíral údiv, že Tikkanen je schopný donést takové delikatesy, když on sám vskutku delikátní není.

„Nic ve zlým, vždyť si rozumíme, že, Tikkanene?“ říkával s dokonale pokryteckým výrazem.

Middayi,

tolik let nemám o tobě žádné zprávy. Spojil se se mnou jeden z nás, jeden z prvních, je naštvaný na celý svět. Vstoupil do mého života, když jsem to čekal nejmíň, když jsem byl na dně. Nejsem v tom sám. Je přesvědčený, že ve dvou se nám to povede. Mluví o spravedlnosti. Nevím. Ať je to, jak je, teď jsme nahoře na severu. Nijak mě to netěší. Jeho taky ne. Nevím jak, ale musíme udělat, co je zapotřebí. Potkat je.

Sobota 24. dubna

Východ slunce: 3.20, západ slunce: 21.26

18 hodin slunečního svitu

Čtvrť Praerien (Louka), Hammerfest, 7.30.

Hlídka H9 měla to ráno časný budiček. Telefonát od Larse Fjordsena, starosty Hammerfestu. Velmi rozčileného. Fjordsen šel přímo k věci. Když šel dnes, jako každé ráno, za svítání na radnici, uviděl ve městě soby. „Trochu brzy, ne?“ stěžoval si.

Už od půlky května bývaly se soby potíže, ale jestli se teď budou potulovat městem od půlky dubna, tak to už přestává všechno. A ať mu nikdo nevykládá, že se jedná o pár zatoulaných kusů. Sobaři tvrdí pořád to samé a nepotřebuje slyšet stejnou písničku od sobí policie. Ať koukají raději přijít a zbavit ho těch potvor, než způsobí dopravní nehodu školního autobusu.

Hovor přijal Klemet. Ještě že tak, řekla si Nina, dnes ráno nebyla ve stavu snášet spílání starosty. Špatně spala. Slunce vyšlo příliš brzy. U ní doma na jihu, dva tisíce kilometrů odsud, byly noci temnější než tady, i v této roční době. Byla zvyklá spát bez závěsů, vnímat rytmus ročních období, přijímat to,

co příroda nabízí, včetně slunečního svitu. Tak ji matka vychovala. Boží dary přijímat s vděkem. Ale tady to bylo nad její síly. V boudě ve Skaidi, kde s Klemetem přespali, bylo její lůžko orientováno na východ. A dnes ráno, zrovna když měla nejlepší spánek, slunce zářilo jako divé. Sobi ve městě. Možná nakonec ten den nebude tak marný. Jak se zdálo, tak Klemet byl pořád nabručený, ale jistě z jiných důvodů než ona.

Nina si připadala unavená, jen co se probudila. Hrozný pocit. Tichá snídaně proběhla ve spěchu. Na stole se povalovaly kousíčky roztrhaných pokutových bloků. Slepit je dohromady bylo těžší, než si mysleli. Klemet musel mít opravdu velký vztek, když je cupoval. Nakonec toho nechali. Zkusí to později. Za hodinu dorazili do města, do čtvrti Praerien za malým letištěm. Pod ním se vinulo několik řad domků až dolů k pobřeží. Čtvrť, stejně jako zbytek města, byla postavená podél hory tyčící se nad zálivem. Prostorné domy bez okázalého luxusu, jakým se chlubila některá modernější stavení. V zahradách ležela ještě vrstva sněhu, ale v přírodě byly cítit první záchvěvy jara před jeho definitivním vypuknutím v plné síle vůní a barev. Až za dva dlouhé měsíce, ale Nina už teď ve vzduchu postřehla jistou, pro ni novou, netrpělivost. Zanedlouho spatřila skupinu sobů, co zkazila starostovi po ránu náladu. Bylo jich ani ne deset. Spásali trávu podél Måneveien, Měsíční cesty.

„Nejdřív objed' čtvrť,“ poradil jí Klemet. Nina nastartovala pick-up. Čtvrť se skládala z šesti nebo sedmi parcel, na každé z nich stálo přibližně třicet domů. Vypadalo to, že tato skupinka sobů se sem zatoulala jako jediná. Žádné další zvíře na obzoru. Nina se vrátila a zaparkovala vůz asi padesát metrů od nich. Někteří sobi začali okusovat nedávno vysazené kytky v květináčích před jedním domem. Neodolatelná pochoutka po šesti měsících lišejníkové diety. Dům vypadal prázdný, jeho obyvatelé byli nejspíš v práci.

„Jak lidi reagují, když tu takhle natrefí na soby?“

„Nó, moc spokojení nejsou. Však vidíš, okusují jim kytky. Představ si sebe samu v jejich kůži. Hele, koukej, támhle vyšel ven nějaký stařík.“

Muž v pokročilém věku, soused, si právě všiml sobů. Těžce se opíral o hůl, ale z jeho pohybů číselo podrážděnost. Dokráčel ke dřevěnému plotu a prudce do něj udeřil holí, aby soby vyplašil. Ti zvedli hlavy, ale rozhodli se staříka ignorovat.

„Běžně k potížím se soby ve městě dochází až v létě. Tos to měla vidět minulé léto, ještě než si přišla. Městem se potloukalo několik desítek sobů a nadělali neskutečnou paseku. Nejdřív hledali osvěžení u moře, pak ve stínu budov. No a žrali, na co přišli. To jsi měla Fjordsena vidět. To byl fakt nakrknutý.“

Starý muž vyšel až na chodník a holí udeřil o kovovou poštovní schránku. Tentokrát se sobi okamžitě rozprchli. Náhle přijíždějící auto se jednomu z prchajících sobů stihlo jen tak vyhnout. Stařík je chvíli pozoroval a vydal se zpátky do domu. Ještě se ale otočil, jako by si na něco vzpomněl. Zadíval se jejich směrem a pohrozil jim holí.

„Ani ti netřeba odezírat ze rtů,“ odušil Klemet. „Dobrá, asi bychom měli jít.“

Nina znova objela čtvrt' a snažila se držet soby mezi autem a ohradou postavenou podél hory. Oplocení se táhlo kolem celého města a teoreticky mělo zabránit sobům, aby se do něj dostali.

„Tak to vypadá, že starostova ohrada není až tak moc účinná.“

Klemet jí hned neodpověděl. Zkoumal ohradu skrze dalekohled.

„Na několika místech jsou branky a lidi, co chodí na vycházku do lesa, je občas zapomínají za sebou zavřít. A jsou

i takoví, kteří je nechávají otevřené naschvál, protože se jim nezamlouvá představa, že je dali do ohrady.“

„Mají pocit, že je dali do ohrady místo sobů?“

„Jo, něco v tom smyslu.“

Klemet odložil dalekohled a vystoupil z auta. Uhladil si kabát, podíval se kolem sebe a vydal se směrem k sobům. Nina se pohodlně usadila, bradu si opřela o ruce položené na volantu a sledovala kolegu pohledem. Klemet se pomalu sunul dopředu. Sobi se netečně pásli asi o třicet metrů dál. Klemet se plížil pomalými kroky k nim, v těžké uniformě to působilo legračně. Nina si nemohla pomoci a pousmála se, když si představila, co bude následovat. Klemet se ztěžka kolébal jako medvěd a zvedal u toho nohy jako kosmonaut Armstrong na Měsíci. Pak zvolna vzpažil, jako pták, který se chystá vzlétnout. Pomalu pak nechal ruce klesnout, sunul se dál kupředu krokem kosmonauta a mával u toho zeširoka rukama. To už se Nina usmívala od ucha k uchu. Ranní únava byla tatam. Sobi zvedali hlavy a pozorovali to podivné stvoření, které se k nim blížilo. Nině došlo, že Klemet nechtěl soby vystrašit, aby se nerozprchli do všech stran. Měl v úmyslu je pozvolna zahnat směrem k ohradě vzdálené asi dvě stě metrů. Nejbližší sobi už začali reagovat. Pozvedli hlavy a udělali pár kroků. Doteď to jde hladce, pomyslela si Nina. Popojela autem několik metrů za Klemetem, aby jim zahradila únikovou cestu. Klemet se na chvíli zastavil a rozhlédl se kolem sebe, jako by se ujišťoval, že ho nikdo u těch legračních manévrů nevidí. Očividně uklidněn se opět dal opatrně do pohybu, když tu se z příčné ulice vynořilo auto. Jak řidič spatřil soby, několikrát zatroubil a policistu „pozdravil“ vztyčeným prostředníčkem. Zatímco se troubící vozidlo vzdalovalo, vyplašená zvířata se rozutekla do všech stran. Klemetovo snažení vyšlo úplně vniveč. Rozeběhl se, máchal u toho rukama a snažil se sobům zabránit běžet

vlevo. V jednom z domů se otevřely dveře a někdo vykoukl ven. V tu chvíli Klemet připažil, přestal běžet a začal se pohybovat o něco důstojnějším způsobem. Jakmile se dveře zavřely, opět se dal do zběsilého běhu máchaje u toho rukama jako pták. Nina se upřímně rozesmála. Běžící Klemet najednou klopytl a jak dlouhý tak široký se natáhl ve škarpě u cesty. To už se Nina smála z plna hrdla. Vyplašení sobi se mezitím uklidnili a zastavili se několik desítek metrů od nich, kde se dali do spásání čerstvě vysazeného trávníku u vedlejšího domu. Na práh sousedního domu vyšla stará žena a pozorovala kabonícího se Klemeta, který se snažil očistit si kabát zaneřádaný od bláta a sněhu. Nina neslyšela, co mu řekla, ale zdálo se, že to Klemeta nijak neuklidnilo. Váhala, zda mu nejít na pomoc. Klemet se schválně nedíval jejím směrem a snažil se opětovně nabýt úctyhodného vzezření. Něco ženě odpověděl, načež se stará paní náhle otočila na patě, vrtěla uraženě hlavou a vešla zpět do domu. Sobi se teď rozdělili nejmíň na tři skupinky, odhadovala Nina. Situace se komplikovala. Klemet se vracel k autu. Zabouchl za sebou dveře.

„Sepíšeme hlášení. Zavolali nás, protože zde byli spatřeni sobi. Soby jsme viděli. Toť vše.“

„Toť vše?“

„Ano, toť vše. Konec výjezdu. Takový maličký hezký výjezd slovně sobí policie,“ bručel pořád uražený Klemet. „Zavoláme Mortena Isaaca, on je šéfem okrsku, ti sobi patří jednomu z jeho chovatelů. Koneckonců, to on si musí soby ohlídat, jestli nechce, aby mu je postříleli.“

„Ano, pro nás by to bylo poněkud složité,“ řekla Nina a kousala se do rtu, aby se nesmála.

Klemet se na ni nedíval, něco ťukal do mobilu.

„Haló, Mortene, tady Klemet. Jo, ten od sobí policie. Ve čtvrti Praerien máš zase soby. Pošli sem ihned nějaký chlapy.“

Klemet oddálil telefon od ucha. Na druhém konci hřímal rozezlený šéf okrsku.

„To je mi fuk,“ řekl po chvílce Klemet, „stavíme se u tebe. A musíme si promluvit ještě o jedné záležitosti, takže buď tam. Jsme na cestě. A pošli sem proboha své lidi!“

Klemet zavěsil a zakroutil hlavou.

„Ten je tvrdohlavý jako mezek.“

Nina jela směrem do centra města.

„Kde se máme s Mortenem Isaacem sejít?“

„V Kvalsundu.“

Klemet zapnul rádio, na NRK Finnmark právě vysílaly regionální zprávy. Norgoil oznámil, že podepsal s místní firmou novou smlouvu v hodnotě sto padesáti milionů norských korun na údržbu elektrické sítě, dva sněžné skútry měly nehodu na řece, propadl se pod nimi led, oba řidiči přežili. Moderátor zopakoval varování před víkendem, kdy hodně lidí jezdilo do lesa na skútrech piknikovat. Taký padla neurčitá zmínka o potápěčské výpravě, která mohla pro jednoho z potápěčů dopadnout tragicky. Následoval dlouhý rozhovor s Fjordsenem, který si zase jednou stěžoval na přítomnost sobů v Hammerfestu. „Letos se už ve městě jednou vyskytli a upřímně,“ rozhořčoval se starosta, „ke zlepšení situace nedojde, protože jestli chceme udržet zaměstnanost na současné úrovni, tak město se kvůli rozvoji průmyslu musí rozrůstat, to musí být každému jasné“. Velikonoční festival v Kautokeinu byl v plném proudu, ještě ten večer vystoupí několik umělců. Fotbalový klub Alta IF porazil TIL 1:0 v přípravném zápase na jejich domovském stadionu v Tromsø.

Klemet vypnul rádio.

„Ani slovo o smrti Erika Stegga,“ všimla si Nina.

„Mluvili o tom včera. Co dalšího bys ještě čekala?“

„Co ti před chvílí řekla ta stará paní? Vypadalo to, že jsi jí odpověděl poněkud neurvale.“

Klemet se zatvářil rozhořčeně.

„Obvyklé řeči. Že tady Laponci se svými soby nemají co dělat, že každého jen obtěžují a jsou neschopní.“

„To měla čas ti říct tohle všechno?“

„Říkají pořád to samý,“ pokrčil Klemet rameny.

„A cos jí odpověděl?“

„Ať se hezky podívá na fotky do rodinného alba, že určitě tam najde nějakého laponského pradědečka. Podle všeho se jí to moc nezamlouvalo.“

Nina vyprskla smíchy.

„No tohle!“ a dál se smála. „Ale přece jenom to od tebe nebylo moc milé.“

„A proč? Co je na tom špatného předpokládat, že ti v žilách koluje laponská krev? Na pobřeží jsou všichni míšenci, ale všichni jsou zticha. Celé je to nepochopitelné.“

Nina se zamyslela.

„Máš pravdu. Nechtěla jsem se tě dotknout. Promiň mi to.“

Zbytek cesty absolvovali mlčky. Nějakou chvíli už byli na cestě. Vyjžděli z tunelu na jihu ostrova a najeli na visutý most. Oba dva se najednou podívali napravo, na místo, kde utonul Erik Steggo.

„Napadá tě, co se mohlo stát?“

„Myslíš s tím sobařem?“

„Žena, kterou jsme viděli v táboře...“

„Susann.“

„Zmiňovala nějaké problémy na migračních stezkách.“

„Chovatelé používají během migrace stád některé tradiční stezky přes údolí, tam, kde si sobi naleznou něco k snědku, protože než se dostanou na letní pastviny na pobřeží, tak to může trvat týdny.“

„A v čem je problém?“

„Po zimních měsících jsou sobi dost oslabení, v některých případech opravdu velmi oslabení. Celou zimu se nekrmili ničím jiným než lišejníkem, sotva dost na to, aby se udrželi při životě. Některé chovatele to může pokoušet dostat se na letní pastviny jako první, aby se jejich sobi znova zakulatili, i když podle tradice by se mělo udržovat jisté pořadí.“

„Myslíš si, že mezi chovateli, kteří tam předevčírem byli, se vyskytly konflikty tohoto druhu?“

„To se pokusíme zjistit.“

O několik minut později zastavili vedle benzínové pumpy. Klemet šel zaklepat na dveře malého dřevěného domku. Vyšel z něj asi šedesátiletý muž s rozčuchanými vlasy. Měl na sobě teplý vlněný svetr, podvlíkačky a tlusté ponožky. Kalhoty držel v ruce, právě se připravoval k odjezdu. Šéf okrsku 23 je beze slova pozval dál a vytratil se.

Šel připravit kávu. Z okna byl vidět záliv, visutý most a naproti Kvaløyu, Velrybí ostrov. Místo, kde Erik utonul, ani posvátný kámen nebyly odsud vidět.

„Ninu Nansenovou znáš, přišla k hlídce H9 minulou zimu.“

„Neznám. Ale slyšel jsem o ní. Mladá hezká blondýnka, která k nám přišla z jihu. Co si komu v policejní škole provedla, že tě sem poslali, holčičko?“ zeptal se Morten Isaac. „Pověz, Klemete, to už jim pro Laponsko chlapi došli?“

„Vadí ti to, Mortene?“ zeptala se Nina. „Vyrozuměla jsem, že i u Sámů se najdou ženy, co se věnují chovu sobů.“

„A myslíš, že tím líp pro chov sobů? To je akorát tak dobrý pro novináře a politiky v Oslu. S těma jejich nápadaama zavést všude kvóty.“

„Tak určitě, muži dovedou soby pohlídat mnohem lépe,“ poznamenala ironicky Nina. „Když už o tom mluvím, určitě víš, proč jsme tady...“

Klemet rozložil mapu na kuchyňském stole, snažil se do konverzace nezapojovat. Minové pole. Morten Isaac jim nalil kávu. Nečekal, až mu Klemet osvětlí situaci a ukázal na čáru, která se táhla kolem Hammerfestu.

„Celá léta byly kvůli tomu s městem třenice. Teď se jim povedlo postavit kolem celého Hammerfestu dvacetikilometrový plot, který má sobům zabránit otravovat je ve městě. Ale ať už se jim to líbí nebo ne, ta ohrada je postavená na přístupové stezce k velmi důležité oblasti letních pastvin sobů na ostrově.“

Nina se rozhlížela kolem sebe. Jak si všimla hned u vstupních dveří, kuchyně byla zařízena prostě. Sobaři na pobřeží bydleli jen dočasně. Jejich hlavní sídlo bylo v laponském vnitrozemí, poblíž Kautokeina, Masi nebo Karasjoku, uprostřed tundry. Morten Isaac ji sledoval pohledem.

„V tomto okrsku bohaté sobaře nenalezneš. Je nás ani ne dvacet, náš okrsek je v Laponsku jeden z nejmenších. Celkem dva tisíce sobů, to není mnoho. Ale pro místní jakoby i to bylo příliš moc.“

„Možná, ale jsou tady jistá pravidla,“ přerušil ho Klemet. „Máte sobům zabránit dostat se do města. Není potřeba přilévat olej do ohně.“

„A bude to čím dál tím horší,“ zaburácel Morten a třísknul pěstí do stolu. „Nevidíš, co tady všude dělají? S tou jejich ropou, kterou vytěží v oceánu a potřebují ji dostat na pevninu. Chtějí tu postavit další rafinerii. A na to musíš mít půdu. Komu myslíš, že ji vezmou? A teď už jděte, musím shromáždit chlapy. Jdu si po ty soby, už zas nám budou nadávat.“

Nina viděla, že Klemet se chystá k odpovědi, ale chytla ho jemně za rukáv. Sobař jejich sdělení pochopil. To stačilo. Museli pokračovat.

Vzpomněla si na Susann. Šéf okrsku se oblékal a už si jich nevíšal.

„Mortene, měli během migrace stád sobaři, jejichž stáda tráví léto na Kvaløye, nějaký problémy?“

Morten Isaac zatáhl břicho, pozapínal knoflíky na kalhotách své kombinézy a podíval se nejdřív na Ninu, pak na Klemeta.

„Copak jsi neslyšela, co jsem říkal? Máme čím dál tím méně půdy. Co za důsledek to podle tebe má pro chovatele sobů? Dobrej Bože, to je potřeba vám vše vysvětlovat jako malejm dětem?“

Tento nádech beznaděje nebyl Nině cizí. Například beznaděj zkrachovalého pastevece sobů Mattise, kterého před několika měsíci potkala smrt. Opět si vzpomněla na utonulého sobaře Erika Stegga a jeho vdovu Anneli. Nemohla z paměti vymazat její pohled, když jí sdělila, že Erik umřel. Nevydala ani hlásku, jen jí oči zaplavily slzy. Beze slova vymanila svou ruku z Nininy, obrátila se k ní zády a začala sestupovat dolů do údolí.

Hammerfest. 21.00

Marko Tikkanen měl rád tu neurčitou hodinu, kdy si slunce dávalo načas, než zmizelo za kopci na ostrově Sørøya západně od Velrybího ostrova. Bylo to, jako by se slunce lidem vysmívalo, jako by jim dávalo naději věčné útěchy. Ale slunce bylo neměnné, stejně jako Tikkanen.

Blížila se světla. Jeho člověk byl přesný. Tikkanen se rozhlédl kolem sebe. Jako vždy v tuto hodinu byla okolní krajina úchvatná. Rád si domlouval schůzky na tomto místě. Z vrcholku útesu měl pocit, že je králem města a celého ostrova Melkøya i s jeho rafinériemi. Což ostatně nebylo tak daleko od pravdy. Tikkanen městu vládl. V každém případě se o to snažil. Znal tolik jeho tajemství. Tajemství pečlivě seřazených v jeho kartotéce.

Zaparkoval u něj sportovní vůz, ze kterého vystoupil Nils Sormi. Posadil se k němu do jeho jihokorejského 4x4.

Laponský potápěč se tvářil samolibě, jako obvykle. Tikkanenovi přišel ještě nesnesitelnější než naftaři, kteří s ním

zacházeli jako s poslední nulou. Tikkanen jim to trpěl, protože měli v rukou skutečnou moc. Ale tenhle Sormi, kdo si vlastně myslí, že je?

Potápěč se nezatěžoval slušným chováním. Podal Tikkanenovi kousek papíru. Realitní makléř si ho přečetl. Podíval se na Sormiho.

„To by nemělo být příliš složité, ani by to nemělo trvat dlouho. Tvůj přítel na to spěchá?“

„Jako obvykle. Teď je ubytovanej v hotelu, ale má smlouvu na dva roky, takže chce najít bydlení teď, ne za půl roku.“

„Jistě, jistě.“

Markko Tikkanen se zadíval na kousek papírku, jako by se mu před očima míhal seznam dostupných nemovitostí. Nils mu dohazoval klienty mezi potápěči a úředníky z ropných společností, pro které pracoval. Dělníci bydleli v unimobuňkách nebo ve velkém hotelu přímo na trajektu kotvícího u Melkøye. Stejně by všichni nenašli v Hammerfestu slušné bydlení. Těžební boom převrátil město naruby. Město teď čítalo na deset tisíc obyvatel. Musel vynaložit nemalou dávku vynalézavosti, aby mohl pomoci těm mladým spěchajícím lidem, kteří naštěstí za jeho služby velmi slušně zaplatili.

„A můj pozemek u horské cesty? Kdy to bude zařízené?“

„Před několika dny jsem o tom mluvil se starostou a je to na dobré cestě.“

Během jeho posledního setkání se starostou v klubu se o tom neodvážil zmínit, nebyla k tomu vhodná příležitost. Texasan byl tak moc chtivý podrobností o těch třech dívkách z Murmansk, že se ho celý večer držel jako klíště. Nažhavilo ho to tak, až celý zrudnul a pořádně plesknul Tikkanena po zadku, načež se rozesmál tím svým strašným hurónským smíchem.

„Už delší dobu mi říkáš, že je to na dobré cestě...“

„No, je potřeba říct, že jsi náročný klient. Chtít postavit

dům podle architektonického plánu na pozemku, ze kterého máš celé město i fjord jako na dlani, se soukromou přístupovou cestou, na pozemku s...“

Nils Sormi našťvaně plácnul do palubní desky.

„Jak dlouho ještě?“

Sormiho tón nevěštil nic dobrého. Tikkanen ho neměl rád. Nebál se ho, Tikkanen se nikoho nebál. Uměl ohnout hřbet, aby utlumil rány. A tenhle Sormi se těšil výlučnému postavení. Miláček těžařských společností, protože to byl Laponec. Opravdu dojemné. Mezinárodní společnosti, které tady působily, už dávno pochopily, že si musí získat přízeň Laponců, což nebylo vůbec jednoduché. Původní obyvatelé byli pod ochranou mezinárodních zákonů, i když ty zákony nebyly vždy součástí národních legislativ severských zemí. A společnosti potřebovaly pro růst nové pozemky.

„Uklidni se, Nils. Uklidni se. Zanedlouho tady dojde k velkým změnám.“

„Jseš si skutečně jistej, že je to na radnici na dobré cestě?“

Tikkanen se usmál. Ve skutečnosti se ta záležitost s pozemkem vůbec dobře nevyvíjela. Aniž by starostovi řekl, co má za lubem, před několika měsíci se mu o tom zmínil. Fin přísahal na svou čest, že ten exkluzivní pozemek nechce pro sebe. To starostovi nestačilo. Jednalo se o nezastavenou parcelu v chráněné oblasti. Tikkanen si toho byl samozřejmě vědom. Ale architektonický projekt byl skvostný, budoucí atrakce, dům by byl okrasou horské oblasti. Tikkanen mu nemohl sdělit jméno svého klienta, ale vše by bylo provedeno dle nejvyšších uměleckých standardů.

„Zajisté. Ale stavebních plánů je teď tolik, že je radnice zahlcena. Tento projekt nepředstavuje pro radnici prioritu.“

Tikkanen si uvědomil, že Sormimu nebude stačit pouhé ujistění, že je to na dobré cestě.

„Zástupce starosty je můj přítel. Velice dobře chápe, v čem spočívá obecný zájem. Mimochodem, víc než sám starosta. Buď trpělivý, Nils. A ujisti svého kamaráda, že do dvou týdnů mu najdu byt, máš Tikkanenovo slovo.“

Neděle 25. dubna**Východ slunce: 3.14, západ slunce: 21.31****18hodin a 17 minut slunečního svitu****Silnice 93, 9.30**

Pickup hlídky H9 byl na cestě od časného rána. Na Velikonoční neděli měli sice mít volno, ale telefonát, který Klemet obdržel před dvěma hodinami, jim nedával na výběr. Strýc Nils-Ante byl nekompromisní. Klemet se u něj měl co nejrychleji zastavit. Strýček mu něco musí nutně ukázat. Neupřesnil, co by to mělo být, ale ujistil ho, že jestli se k němu okamžitě nedostaví, tak je „prachmizernej policajt“ a „ostuda celý rodiny“. Nils-Ante měl sklony přehánět a policejní pověst jeho synovce mu byla ukradená, ale co mohl dělat. Slunce bylo už vysoko, a jakmile vyjeli ze stínů skalních masivů na pobřeží, tundra se celá zatřpytila v jeho záři.

Klemet bral strýce s rezervou, i když jeho vyprávění ozvláštnily Klemetovo dětství víc, než by kdy svedla jakákoliv knížka. Od jejich odjezdu z boudy ze Skaidi – jejich základny na následujících pár týdnů, Klemet marně hledal pokutovaná vozidla z předešlého dne. Ta aféra s krádeží soba ho přiváděla do zou-

falství, bylo mu jasné, že to přehnal, ale před kolegyní si chtěl zachovat tvář.

Nina spala vedle něj schoulená do klubička. Včera zase nemohla usnout. Asi před čtvrt hodinou přejeli Altu a teď jeli na jih směrem na Kautokeino. Zazvonil mu telefon.

„Jsem na cestě,“ řekl, aniž by se obtěžoval strýce napřed pozdravit.

„Jistě, že jsi na cestě, svého strýce by ses neodvážil neposlechnout. Pospěš si, ať to stihneš, ještě než v půl desáté zatarasí hlavní silnici kvůli závodům sobů.“

„Závody sobů, už jen to mi chybělo. Stihnu to.“

Zavěsil. Nina se právě protahovala.

„Závody sobů?“

„Velikonoce v Kautokeinu znamenají závody sobů. A to není všechno.“

Nina zívla, popadla termosku s kávou. Nejdříve nalila hrnek kolegovi, pak naplnila svoji kuku. S usklíbnutím párkrát z hrnku upila.

„A co dál?“

„Možná uvidíš sama. Svatba, tedy spíš svatby. Chovatelé sobů se rádi žení zrovna v tento den, těsně před tažením sobů.“

Nina usrkávala kávu po malých doušcích. Klemet vytušil, že ho koutkem oka pozoruje.

„A ty máš tyhle tradice rád?“

„Proč se ptáš?“

„Nó, ani nevím, myslela jsem si, že tě ty folklórní záležitosti a tradice zrovna neberou.“

„To jsem nikdy neřekl. Je to přece jenom tak trochu svět, do kterého patřím, ne?“

„Vlastně, když si vzpomenu na ten sámský stan, co sis postavil u sebe doma na zahradě v Kautokeinu, tak si říkám, že ano. Mimochodem, neviděl jsi se znova s Evou Nilsdotterovou?“

Klemet jí vrátil hrnek s kávou.

„Na, na mě je to moc hořký.“

Vypadalo to, že Nina pochopila. Už se ho dál na nic nevyptávala.

Když se tak nad tím zamyslel, Klemetovi nebyla malá výprava do Kautokeina vůbec proti srsti. Ve vesnici žilo asi dva tisíce lidí většinou laponského původu, tradice zde byly silně zakořeněné. Velikonoční neděle byla pro ně tím nejdůležitějším svátkem.

„Pro ně.“ Ani mě nenapadne říct „pro nás“. Dokonce ani jen v myšlenkách ne, pomyslel si Klemet.

Projeli kolem kavárny Reinlykke, na křižovatce se silnicí na Karasjok. Z obou stran silnice ze sněhu tu a tam čouhaly plochy travnatého porostu. Potrvá ještě dlouhé týdny, než sněhová pokrývka zmizí nadobro.

Opět mu zazvonil mobil.

Klemet zabručel.

„Neuvěřitelné, jak ten chlap dokáže být netrpělivý. Haló, co ještě, vždyť jsem ti řekl, že jsem na cestě!“

Na druhé straně nejdřív zůstalo ticho. Pak Klemet už jen pokyvoval hlavou a poslouchal.

„V čem se nás ta záležitost týká?“ řekl nakonec.

Po chvíli zavěsil.

„To byla šéfka z Hammerfestu. Neuvěřitelné... Věř tomu nebo ne, starostu Hammerfestu našli mrtvého. Ošklivý pád. U Vlčí úžiny. To mě podrž.“

„A co my s tím?“ zeptala se Nina.

„Dohromady nic. Ale zase, je to smrt starosty, jak uvidíš, všichni se budou muset činit, i kdyby býval uklouzl u sebe doma na schodech. Budou se o to zajímat vyšší místa, přece jenom tady něco znamenal, ten chlap byl skutečná osobnost. Na oficiality a celý ten cirkus kolem zmobilizují všechny poli-